M. FOLCH Y TORRES

A GERMANETA

COMEDIA EN DOS ACTES

5

LA GERMANETA

LA GERMANETA

COMEDIA EN DOS ACTES

ORIGINAL DE

MANEL FOLCH Y TORRES

SALVADOR BONAVÍA, IMPRESSOR.

PLASSA DEL PI, 5.—BARCELONA.—1912

PERSONES

La Mercè.—18 anys. De tota ella'n sobreix l'alegría de la joventut. Es enjogassada, riallera y plena de dolces entremaliadures, emprò la seva exterior lleugeresa y aparent superficialitat amparen un cor sensible y afectuosíssim.

En el primer acte vesteix senzillament d'estar per casa, mes ab pulcritut y bon gust. En el segón, va vestida de carrer, ab major refinament, però dintre'l tò general de senzillesa.

La Fidela.—25 anys. Germana de l'anterior. Seriosa, reservada; el rostre ombrejat per un lleuger vel de tristesa. No s'assembla a la seva germana més que per la seva magnanimitat de cor capàs de tot sacriflci pel bé d'aquells als qui estima.

Vesteix per l'istil de la Mercè, ab alguna major serietat. Devantal blanc de treball quan es oportú; *zéfiro* quan s'indica.

La senyora Lluisa.—50 anys. Mare de les anteriors. Una bona senyora prematurament envellida per les desgracies a les quals ha acabat per resignarse bonament, tot esperant temps millors.

Vesteix modestament roba de colors foscos; devantal blanc de treball quan se reque-

reix. En el segón acte ab major vistositat, y en consonancia ab el vestit de les seves filles, descobrint lo mateix qu'elles, en el seu aire de distinció, que ha viscut dintre de un medi social més elevat que'l que ocupa.

La Balbineta.—7 anys. Es una nena veina, orfa de mare desde fa dos anys a la vora. Educada com correspón a una noia de bona casa qu'es, endevinàntseli empró en una relativa, encara que sempre escaienta llibertat de maneres, que durant els últims temps ha sirgat un xic per allà ahont ha volgut.
Vesteix devantalets de mitg dol.

El senyor Galiana.—35 anys. Pare de la Balbineta. Es contractista d'obres y disfruta de una bona posició. Posat y formal com correspón al seu estat de viudesa, sense que això arribi ser obstacle pera deixarse sugestionar per les gentils manyagaries de la Mercè de la qual acaba per enamorarsen ab fogositats de primera joventut. En el segón acte es usualment senyalat pel seu nom patrimonic de Claudi.
Porta dol un xic alleugerit, especialmet en el segón acte en que vesteix un tern ja del tot gris. Gorra de plat quan se precisa.

El senyor Julià.—55 anys. Es el marit de la Sra. Lluisa y pare de la Mercè y de la Fidela. Antic borsista, arruinat en una operació agosada. Caràcter voluble, tan aviat trist per les desgracies passades y les penes presents, com animós per les prosperitats que endevina pera lo futur. Pera ajudar al sosteniment de la familia treballa com un escarrassat fent copies de cúria a casa seva mateix.
Va ab batí y sabatilles al primer acte y ab

complet d'americana negra al segón y barret bombí. Gasta ulleres pera escriure.

En Joan.--27 anys. Nevot carnal del senyor Julià y, per lo tant, cosí germà de la Mercè y de la Fidela. Estudía Medicina afanyantse la carrera fent de practicant en una farmacia. Xicot formal y modest, emprò molt apassionat. Viu enamorat de la Fidela, ab un amor sincer y un si es no es romàntic.

Vesteix senzill y seriós.

En Ventura.—60 anys ben portats. Jardiner de la torre del senyor Galiana. Home de bon regent, parlador y ditxaratxero.

Vesteix calces y ermilla de pana y calsa espardenyes.

L'acció a Barcelona, en el primer acte; en una torra dels afores de la ciutat, al segón.—Epoca actual

Dreta y esquerra del actor

Aquesta comedia fou estrenada al Teatre de Catalunya, per la companyía del «Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans,» la nit del día 23 de Mars de 1912, baix el següent repartiment: *La Mercè*, Emilia Baró; *La Fidela*, Elvira Fremont; *La senyora Lluisa*, Antonia Vardier; *La Balbineta*, nena María Majó; *El senyor Galiana*, Lluis Blanca; *El senyor Julià*, Josep Vergés; *En Joan*, Carles Capdevila; *En Ventura*, August Barbosa.

PRIMER ACTE

ESCENA

Un piset dels aixamplis de la ciutat. Cambra ab pretenciòs decorat de saló habilitada per les dònes de la casa com obrador de confeccions de roba blanca. Porta al fons que te accés a un corredor. Dues portes a la dreta: la de primer terme obra pas a la saleta del piano; l'altra correspòn al escriptori del senyor Julià A la esquerra, balcó ab uns senzills *visillos* als vidres

Per la escena, cadires y un sofà, *de Viena*; altres cadires de boga, de seient baix, propies pera ferhi les tasques d'agulla; un vetllador y una màquina de cusir; nn tablero de fusta blanca montat sobre *caballets* Per les parets, sostinguts per ganxos de filferro, patrons de paper, revista de modes, etc. Algun quadro ab figurins. A sobre de les cadires, pesses de roba blanca, colocades ab compte, ja enllestides o per acabar. Al demunt del sofà, una panera gran, també ab roba blanca cuidadosament plegada. En els llocs corresponents tots els utensilis y menesters propis del obradors de confeccions.

Per terra, retalls de roba y demés despulles que indiquen que allí s'hi treballa de valent.

Penjada al sostre, una bombeta d'electricitat ab pantalla verda.

Es a la tarde d'un día dels comensaments d'hivern.

(En escena, la senyora Lluisa y la Fidela. La primera cus a la màquina La segona, fa cuidadosament un farcell de roba blanca acabada, que va recullint, pessa per pessa, de sobre les cadires.—De la cambra de la dreta, primer terme, arriben de tant en tant les notes de una llissó de piano dificientment executada y un conversar y riure femenins.)

LLUISA

Veies que no't descuidis rès.

FIDELA

Ho he anat comptant pessa per pessa, però ho tornaré a repassar.

LLUISA

El joc de nuviatje pòsel a sobre, que s'enmatxucarà menos.

FIDELA

No'n passis ansia, que prou que me'n cuido jo d'això. Ja'm ve febre cada vegada que haig de portar feina a «La Azucena» Ja't dic jo que aquella bona senyora es de lo més prim mirat que hi hagi. Si fins arribo a creure que li sab greu no trobarhi rès per dir.

LLUISA

Paciencia, filleta, paciencia.

FIDELA

Els més exigents y els que paguen més malament la feina.

LLUISA

Pero son els que'ns ne donan més y més seguida; se ha de considerar tot... No't descuidis de dilshi que'ls jocs de llit...

FIDELA

Be prou que m'ho preguntaràn, Pero ¿vols dir, mamà que podrém deixarlos enllestits pel dijous? Aquells entredosos son molt entretinguts.

LLUISA

Vetllarem si convé; pensa que tenim el trimestre del lloguer a sobre.

FIDELA, *sospirant fort*

¡Y quin viure més enguniós el nostre, Senyor!

LLUISA

Y encara Deu ens dongui salut.

FIDELA

No, si no'n protesto pas d'haver de treballar; tu sabs que no'm va costar gens resignarmhi.

LLUISA

¡Quin remei ens quedava filla meva!

FIDELA

Pero això de que ni escarrassantnos tant poguém arribar...

(L'interrompen les rialles fresques y jovenívoles que venen de la saleta del piano.)

LLUISA

Sent, sent la teva germaneta.

FIDELA

Oh, sí, créume que la envejo a la Mercé, sinó que devegades fins arriben a ferme mal els seus alegrois.

LLUISA

La judiques malament si creus... Es molt sentida, sino que te aixís el caràcter ¿què vols ferhi?

FIDELA

¡Quina sort per ella!

LLUISA

Y per tots; quantes vegades ens distreu el mal humor y ens fa olvidar de la nostra situació Sobre tot pel vostre pare...

FIDELA

¡Pobre papà!

LLUISA

Sí, ell pateix per ell y per nosaltres, que no era pas aquet el pervenir qu'esperava per les seves filles. Rès, coses de la vida.

FIDELA

Treballa massa el papà, y al capdevall es tan poc pagada la feina de cúria...

LLUISA

Tot ajuda, filla ¿de què vivim nosaltres sino de les miquetes? De la mica nostra, de la mica de les llissons de piano de la Merceneta .. Y a més, que al vostre pare li sería molta pena no poder ajudarhi. Te molta dignitat ell.

FIDELA

Massa dignitat. Si aixís no hagués sigut, d'altra manera'ns trovariem avui. Després d'aquell cop de *Bolsa*...

LLUISA, *solemnial*

Sí, filla, sí, y jo vaig ser la primera en ferli costat en això: si no n'hi ha prou de lo teu, aquí va lo meu. El seu bon nom, el nostre bon nom avans que tot.

FIDELA

Be, sí; va serli molt alabada la seva conducta, pero no li va valer per ser ajudat de ningú; els amics varen anarse refredant, les antigues relacions han acabat per fer veure que no'ns coneixen...

LLUISA

¿Què hi vols fer si'l mon es aixís?

FIDELA, *ab barreja de amargor y de indignació*

No has pas de dirho, mamà. ¡Quin fàstic!

(Més rialles de dins. Surten la Mercè y la Balbineta, de la dreta primer terme, encara rialleres y enjogassades.)

LLUISA, *per la Mercé y la Balbineta*

Ah ¡y que n'haureu feta poca de feina avui!

MERCÈ

No ho creguis pas, mamà; tot lo contrari ¿oi, Balbineta, qu'hem treoallat molt?

BALBINETA

Prou; que ho diguin els meus dits, que'ls tinc...

(Rialles de la Mercè, en tant fa una postura a la Balbineta.)

MERCÈ

¡Ai, la meva monada! ¿Doncs qu'es veritat que t'he fet mal?

BALBINETA

No, ves... jo crec que aquet dit del mitg me l'has deslloriguat y tot.

LLUISA

¿Y això per què?

MERCÈ, *a la Balbineta*

Si't recordaves d'estirartels tu mateixa ben sovint, ja veuries quina agilitat t'agafaríen.

BALBINETA

¡Ca! ¿Vols dir que s'hi coneixería?

MERCÈ, *prenent la ma a Balbineta y estirantli els dits un per un, joganera y enrialłada*

¿Qué dius? Mira, cada cop que te'n recordis has de fer aixís, tal com jo t'he ensenyat: aquet es el papa, aquet es la mama...

BALBINETA, *queixantse ab postureria*

¡Ai! ¡Ui!

FIDELA, *en tò de repte a la Mercè*

¡Alsa, pobra criatura!

MERCÈ

Bé, també ho fà un xic per viciadura. *(Besant a la Balbineta.)* ¿Oi, reina?

LLUISA

¿No vols pas un xic de brenar, Balbineta?

BALBINETA

No senyora, gracies; ja brenaré ara a casa.

LLUISA

¿A casa teva ja vols baixar?

MERCÈ

Y doncs ¿que no ha de pujar a recullirte el teu papà?

BALBINETA

Oh, no m'ho ha dit pas...

LLUISA

Com vulguis, doncs. ¿Y el *sombrero*?

BALBINETA

No'l porto pas mai per venir a dar llissó. Com que no haig de sortir de la escala...

MERCÈ

Apa, que jo't vigilarè desde'l replà.

LLUISA

Y ten compte ab els graons; no vagis depressa.

BALBINETA

No tingui por.

LLUISA, *veient que la Balbineta se disposa a anarsen*

¿Qué no'm vols fer cap petó?

BALBINETA, *besantla*

Si senyora.

FIDELA

¿Y a mí?

BALBINETA

la besa, anant a seguit a fer un petó a la Mercè

Y a tu també, vaja, encara que m'hagis fet mal als dits.

MERCÈ

fent el mateix joc d'avans, tot desapareixent pel fons esquerra ab la Balbineta

Y que't recordis d'estirartels ¿eh? Aquet es el papa... aquet es la mama...

LLUISA

Tan criatura es l'una com l'altra.

FIDELA

Ja pots ben dirho, ja. Jo devegades penso si també ho deu ser axís a les cases ahont té llissons.

LLUISA

Fuig, dona, fuig; es que quan vol, també sab ser entenimentada la nostra Mercè. Ara, aquí... La Balbineta es com de casa; s'havía fet tant de la banda nostra, la seva mamà, donya Carmela que al Cel sía... Y ara mateix, el senyor Galiana tambe'ns té forsa afecte.

FIDELA

Sí, sí, pobre senyor. *(Ha acabat de fer el farcell y'l porta a lloc mes avinent.)*

LLUISA

¿Ja ho tens llest això? Espera que fosquegi per anarho a dur. ¿Veus? A n'això sí que encara no he sapigut fermhi, a que t'hagin de veure...

FIDELA

Com coneguis.

LLUISA

Al menos si poguéssim pendre una minyoneta... *(La Fidela ha tornat al costat de la seva mare y's posa en feina. Apareix la Mercè pel fons dreta.)*

MERCÈ

Es mateix que una daina aquesta mosseta. *(A la senyora Lluisa.)* Podíes bén escarrassarte a dirli... En quatre salts ha sigut al primer pis.

LLUISA

¿No ha caigut pas per les escales?

MERCÈ

¡Ca! Prou té millor apreses aquestes que les del teclat

FIDELA

¿Que vols dir que no hi té disposició pel piano?

MERCÈ

A n'aquesta edat no més ve de gust jugar; però tampoc té rès de tonta, al contrari.

LLUISA

¡Pobra criatura! A mi'm fa llàstima; tan nena y sense mare.

MERCÈ

Però en cambi té un pare que val per dos. N'es molt de bonatxàs el senyor Galiana.

LLUISA, *sentenciosa*

Bé, si, però desengànyet, un pare no es mai una mare.

MERCÈ, *gentilment irònica*

Mamà, per Deu, no't posis filosòfica y menos si has de fer sentencies tan profondes com aquesta.

FIDELA, *rebtantla*

¡Mercè!

LLUISA, *ab indulgencia*

Te burlaríes fins de la teva mateixa sombra.

MERCÈ, *acostantse posturera a la seva mare y fentli una festa*

¿No t'has enfadat pas, oi, mamaita? ¿Oi que no?

LLUISA, *somrient*

Vés, vés en nom de Deu.

MERCÈ

¿Que no voldrieu que us ajudés?

FIDELA, *incrèdula*

¿Tu?

MERCÈ

Jo, jo; oi que fora la primera vegada. Ves si no us vaig embastar bé aquelles talles l'altre día.

FIDELA, *despreciativa*

Embastar...

MERCÈ

Oh, filleta; es tot lo que vaig arribar apendre al colegi en qüestió de *labors*. Mai vaig conseguir passar del *narro*.

FIDELA

¡Y encara te'n alabes!

MERCÈ

Però en cambi, en altres coses portava *sobresaliente* cada mes.

FIDELA

Tampoc era pas en *buen comportamiento*.

MERCÈ, *molt animada y bellugadissa*

Però era en gimnàstica. Lo que m'agradava a mi gronxarme al trapeci, sostenirme a les paraleles y fer contorsions penjada a les anelles. Hauría tingut de tirar per acròbata, jo.

LLUISA, *esgarrifada*

¡Ave María Puríssima! No diguis aquestes coses, nena.

MERCÈ

Ja'm veig fent equilibris...

FIDELA

Y bé prous, en nom de Deu, que n'hem de fer de equilibris per poder anar passant. Y això que jo no he tingut mai vocació de titiritera.

LLUISA

Prou, noies; no m'agrada que tingueu aquestes converses... (*Pausa curta.—Transizió.*) Merceneta, dóna la electricitat que jo ja comenso a no vèuremhi.

(La Merceneta obeeix. La Fidela s'aixeca, se treu el devantal, y's posa el zéfiro que tindrà apunt en el respatller de alguna cadira. També pren un saquet de mà que tindrà avinent.)

FIDELA

Y jo vaig a tornar la feina.

MERCÈ

¿Vols que t'acompanyi?

FIDELA

No, gracies, no cal. Afortunadament es aqui a la vora...

MERCÈ

¿Veieu? Aquesta es una cosa que me la podríeu confiar a mi.

LLUISA

¡Y ara! Podríes posarte després el gran *sombrero*...

FIDELA

¡Oi tal!

MERCÈ

Qui no li agradés, podría deixarho.

LLUISA

Es que ho deixaríen, filla. ¿Què'n sabs tu encara del mon? Si qualsevol de les teves deixebles te vegés ab el farcellet o la panera sota el bras, sense rès al cap o ab el trist *zéfiro* tot lo més...

MERCÈ

Vaja, que no ho vui creure, mamà.

LLUISA, *ab cert deix d'amargor*

D'atra manera, ¿per què't faríem dur *sombrero* a n'a tu?

MERCÈ, *també amargada*

Ja, voleu dir que haig de ser senyoreta per forsa; el barret, els guants, el calsat de xarol, son per mi igual que'l devantal de cuiro del manyà y que la brusa blava de teixidor: la roba de treball de la professora de piano. Bon profit; de bona gana'm cambiaría ab tu, Fidela.

FIDELA

No diguis això; ¿tu què sabs?

MERCÈ

Te parlo ben formalment; la teva senzillesa, el teu treball modest y casolà, me foren forsa més agradosos que la ficció en que haig de viure. ¿Veus? per mi això d'anar per les botigues, que a tu't fa tanta engunia, tindria qui sab els alicients.

FIDELA

¡Que Deu te fassi bona!

MERCÈ, *reprenent decidididament el tò jovial de costum*

Y més quan podría ser fàcil de ferme ben veure de algún principal per mereixer...

LLUISA, *rient*

Vaja, ja estranyava jo que no sortíssis ab alguna de les teves.

FIDELA, *jovialment també*

Si, si, principals per merèixer... Dèus voler dir mestresses velles y reganyoses com la que ara haig de veure. ¡Ai, Senyor, les coses vistes de lluny!...

MERCÈ

Bé ¿vols dir que fora cosa tant extraordinaria com això trobarne algún que'l millor día t'emprengués?...

LLUISA, *rient*

¡Calla, calla, tabal!

MERCÈ

Com si ja sentís la declaració:—Escolti, Fideleta,

es una viva llàstima que aquet bon gust y aquestes mans de plata que té pera confeccions d'aquesta mena, els hagi d'emplear pera fer anar boniques a moltes que no valdràn, segurament, lo que val vostè.

FIDELA. *bromejant*

Ai, gracies pel favor...

MERCÈ

Dèixem acabar...—¿Qué tindría inconvenient en aceptar l'encàrrec de un *equipo para novia* ab destí al seu us particular, que jo ja procuraré que no hagi hagut de fer la feina en và?

LLUISA, *rient*

¡Y que n'ets d' arruixada!

FIDELA, *rient també*

Oh, si; ves ab que ha anat a sortir.

MERCÈ

Bé, encara no m'has dit lo que contestaríes...

FIDELA

¿Vols saberho? Doncs contestaría...

MERCÈ

¿Què?

FIDELA, *moviment d'anàrsen*

Veuràs, noia, tinc pressa, ara.

MERCÈ, *intencionada*

Lo que contestaríes ja ho sé, encara que no t'ho pensis.

FIDELA, *fentse la desentesa*

Doncs sabs més que jo, noia.

MERCÈ, *cada vegada ab més intenció*

Més que tu, no, però tant com tu, si.

FIDELA, *recelosa, però fingint*

Veiam si encara'm faràs enfadar.

LLUISA

Bé, ¿però per què us disputeu, ara? Ja 'n sou de beneitones tant l'una com l'altra.

MERCÈ, *maliciosa*

Vés, vés, Fideleta, y no't tornis vermella per això.

LLUISA

Vaja, prou.

FIDELA, *sortint pel fons, dreta, ab el farcell de la roba sota el bras, molt escorreguda y torbada*

¿Jo vermella? ¡Y ara aquesta!...

LLUISA, *seriosa*

Vaja, que no m'agrada que siguis d'aquesta manera; tota l'has feta sofocar.

MERCÈ

Ai, ai... No li he dit pas rès de mal.

LLUISA

Però la Fidela no es com tu que tot te va bé; a n'ella aquestes bromes l'atorrollen.

MERCÈ

Si jo hagués pensat que s'ho tenía de pendre aixís... Perque jo, mamà, no't pensis que no me l'estimi a la Fidela.

LLUISA

Ja ho sé, això ja ho sé; però consti que no fas més que correspondre, perque ella també't dú molt afecte

MERCÈ

Y doncs, que no se'n parli més... *(Reprenent el seu tò jovial de costum.)* Apa, mamà, dôm feina, que vui ajudarte; cosa que no sigui delicada per això ¿eh?

LLUISA

Ja me'n guardaría prou jo... *(Donantli tasca.)* A veure si sabs anar seguint aquesta vora. Els punts petits, no hi vagis depressa.

(La Mercè ha enfilat l'agulla, y als pocs instants d'haverse posat en feina, ho deixa tot vegent venir, per la dreta segón terme, al seu pare, cap al qual corre omplintlo d'afalacs.)

MERCÈ

¡Ola, papaito, papaitet meu!

LLUISA, *per la Mercè*

Bo ¿ja te'n has cansat?

JULIÀ

Y doncs ¿què t'ha donat per fer de modista, ara?

MERCÈ

No'm veuría pas ab cor de ferhi carrera. Si tant la mamà com la Fidela, encara no'm veuen que agafo una agulla totes se m'esveren.

LLUISA

Perque ets una bunyolera.

JULIÀ

Cada hú a lo seu, Merceneta; es a dir, això té'ls seus més y els seus menos. Qui havía de dirmho a mi que, home de números tota la vida, a les meves velleses hagués d'entèndremeles ab patracols d'advocats y de procuradors. Rès, ¿què s'hi farà?... ¿Y la Fidela?

LLUISA

Es a tornar la feina. *(Pel senyor Julià.)* ¿Que ja has enllestit, tu?

JULIÀ, *tot traientse les ulleres que, després de netejades ab el pany del mocador, desa cuidadosament dintre l'estoig*

No encara, però he surtit a desentumirme una mica y a descansar la vista. Els ulls ja comensaven a ferme pampallugues.

MERCÈ

Vés alerta, papà, que no'n fassis massa.

LLUISA

Si,'m sembla que no't pot ser bò tant escriure. No surts mai...

JULIÀ, *amoinat*

Tà, tà, tà; la cansó de sempre. Si això encara m'es una distracció, ja us ho he dit moltes vegades, un *asueto*; aquesta es la paraula, un *asueto*.

(Sospir de la senyora Lluisa.)

¿Què sospires, tu? ¿Què sospires? Ja estic cansat de advertite que m'encocora molt això de fer llàstima.

LLUISA

T'ho prens malament, home.

JULIÀ, *enfilantse*

No, si ja m'ho penso que'm planyeu, que us entristiu per mi... Quan més no ho deuría fer jo per vosaltres, jo que...

MERCÈ, *animadora*

Vaja, papà, girem full, que no estàs gens guapo quan poses aquesta cara d'*ecce homo*. Apa, seu, ¿vols que vagi a tocarte alguna cosa al piano? Però des d'ara t'adverteixo que rès de música sentimental. . Hoffembac, Audran, Lehar... Son els autors que't convenen. ¿Ho vols?

LLUISA

Si, home, que't distreuràs un xic.

JULIÀ

Vaja, doncs...

MERCÈ

Ja veuràs com aviat te faré venir ganes de ballar.

JULIÀ, *tornant al tò gemegós d'abans*

¡Ai, filla, ja no hi ha rès que les fassi bellugar les meves cames! Me faig vell, me faig molt vell!

LLUISA

No diguis això...

MERCÈ, *pel seu pare, y tot anantsen cap a la dreta primer terme per ahont desapareix*

Corro, corro al piano perque veig que't tornes a posar núvol.

(La senyora Lluisa y'l senyor Julià se queden rient de la entremaliadura de la Mercè.)

LLUISA

Es la mateixa alegría ab fandilles; al seu costat no hi ha pas manera d'estar trist.

JULIÀ

¡Que Deu li conservi l'humor!

(Arriven les notes del vals de «La Viuda Alegre» que la Mercè executa al piano. El senyor Julià y la senyora Lluisa se queden escoltant agradats.).

JULIÀ

¿Es bonic aixó, oi?

LLUISA

Y ho toca molt bé

JULIÀ, *que ha acabat per deixarse portar pel ritme de la música y'n senyala el compàs ab la mà*

Ab molta expressió; ab molt *amore;* aquesta es la paraula, ab molt *amore*.

MERCÈ, *desde dintre y sense deixar mai de tocar*

¿Què tal, papà? ¿Ja se't va desarrugant el front?

JULIÀ

¡Que n'ets de dolentota!

MERCÈ

Es el vals de «La Viuda alegre.» ¿T'agrada? El vals; no, la viuda, ei!

LLUISA

¡Mira, dimoniet!

MERCÈ, *rient fort*

Té, a la mamà no li ha fet gracia el xisto.

(Truquen a la porta del pis.)

LLUISA, *aixecantse y anant a obrir, pel fons dreta*

Dèu ser la Fidela.

(Al cap de uns instants torna a comparèixer pel mateix lloc acompanyada den Joan, al qual fa signes de que calli pera no advertir la seva presencia a la Mercè Salutacions silencioses entre en Joan y el senyor Julià.—La Mercè segueix tocant el piano atentament escoltada pels que son en escena. Quan ha acabat, en Jaan esclata en aplaudiments.)

JOAN

¡Molt bé! *¡Bravo, bravíssim!*

MERCÈ, *surtint pel mateix lloc que s'havía retirat*

¡Y ara, el cosinet!

JOAN

Toques divinament, Mercè.

MERCÈ, *bromejant*

Ai, ai... ¿Fins ara no te'n havíes adonat?

JOAN

Es que cada vegada ho fas millor

MERCÈ

Ai, gracies, ets molt galàn.

JULIÀ, *a n'en Joan*

Y doncs, ¿quins bons vents te porten?

(La senyora Lluisa y la Mercè s'hauràn tornat a posar en feina.)

JOAN

No'm devíen esperar avui ¿eh?

LLUISA

No, ab franquesa.

JOAN

Venía a despedirme de vostès.

MERCÈ, *estranyada*

¿A despedirte?

JULIÀ

¿Que't vols embarcar, noi?

JOAN

No, el meu viatge es per terra y fins no gaire lluny d'aqui. ¿Que vol rès, oncle, per Vilaplana?

JULIÀ

Ah, ¿vas a casa teva?

JOAN

Si, a passar aquestes festes de Nadal. He demanat llicencia a la Farmacia... Ja'm recava, ja, perque la meva feina es tan personal... Però la mare m'ha escrit tantes vegades que hi vagi y que hi vagi... Desde l'istiu que no l'he vista, de quan vaig pujarhi per la festa major.

LLUISA

¡Pobra Marguerida!

JULIÀ

Però sabs qu'està bona per això..

JOAN

Si, d'aquella manera; als seus anys...

JULIÀ

Encara el ditxós dolor de les cames ¿eh? Lo mateix que jo. Està vist que en tot hem de ser germans ab aquella: en els daltabaixos de fortuna, en les xacres...

MERCÈ, *pera observarli que torna agafar el tò trist*

Papà...

JOAN

Y doncs, oncle ¿encara no va millor del reuma?

JULIÀ

Cà, noi, cà.

LLUISA

Dèixel dir, Joan, que ara passa una bona temporada.

JULIÀ

Prou que m'ho trobo jo... A veure si de una vegada acabes aquesta ditxosa carrera y'm procures un bon remei...

JOAN, *descoratjat*

¡La carrera!... Tinc d'estudiar ab tanta pena, haig d'afanyàrmela ab tants suors.

LLUISA

Ja ha de ser pesat, ja, per això, haver d'estudiar aixís, tot treballant.

JOAN

Y encara si no més hagués de pensar en mi, rai, però bé haig de procurar que a la mare no li falti rès; perque de les quatre terres que li queden, y encara confiades a mans estranyes, no se'n podría refiar pas del tot.

JULIÀ

Es clar.

JOAN

No's cregui, que si quan va faltarme'l pare no hagués tingut tan avensats els estudis...

LLUISA

No, això no; hauría sigut una llàstima.

JOAN

Doncs vegi, tía, que devegades encara'm venen

temptacions de deixarmho corre tot y d'entornàrmen a casa a xafar terrossos.

MERCÈ

¡Vaia un pervenir!

JOAN

Si. ¿y ara? Sense medi per establirme, per esperar, bon punt tingui la llicenciatura ¿quin recurs me tocarà? Anarmen al poble a exercir, a fer de metge de pagesos.

MERCÈ

Be. noi, es que'ls pagesos s'estimen la pell tant com els altres *(En broma.)* Y, escolta ¿ja es ben gran el cementiri de Vilaplana?

JOAN, *somrient*

Aquesta Mercè...

JULIÀ

Sempre tan càustica, vols dir.

MERCÈ, *amatenta*

Just. Aquesta es la paraula, papà. *(Riuen tots.)*

JULIÀ

Ja la sents. No curarà pas, noi.

LLUISA

Ni ab els teus remeis, Joan.

MERCÈ

¡Y doncs perque vens a ferte el Jeremies! Sembla que tots plegats us hagueu proposat cantar en tò de dò profond avui.

JOAN

Tens rahó, tens rahó... ¿Y la Fidela? Encara no havía preguntat per ella.

LLUISA

No pot trigar gaire; si quan tu has trucat...

MERCÈ

També es de la *funeraría* aquella. Si, noi, hi ha moments en que aquesta casa no es casa. sinò un *Requiem* a tota orquesta.

LLUISA

Dèixela dir a n'aquest cap de cascabells.

JOAN

Ben fet, noia, ben fet; es una sort saberse pendre les coses com tu fas.

JULIÀ

Bé, Joan, bé; estic molt content de que hagis vingut a vèurens, però, noi, per mi ha arribat l'hora de fer Sant Tornemhi...

JOAN

Sense compliments, oncle.

LLUISA, *al senyor Julià*

Y espera a demà dematí...

JULIÀ

No, no; que a primera hora han de venirme a buscar unes copies. *(A n'en Joan.)* Bon viatge ¿eh? Y molts recorts a ta mare. . Dígali que un día que'm pugui distreure...

JOAN

Ja no'n fa paga ella d'això; li ha promès tantes vegades...

JULIÀ

Es veritat, però bé hauré de determinarme... Adeu, noi; ja'ns vindràs a dar noticies a la tornada.

JOAN

Descansi, oncle.

(Desapareix per la dreta segón terme.)

JOAN

A veure, doncs, si un día hi fan cap tots plegats. No n'estaría poc de contenta la mare.

MERCÈ, *per la tasca*

Ja ho tinc llest això, mamà.

LLUISA, *examinant la tasca*

¿A veure?... Ah, encara...

MERCÈ

Y doncs ¿que's pensava? Es que també es sulfurador

això de que no'm creguin ab trassa per rès. ¿Què hi dius tu, Joan? *(Li mostra la tasca.)*

JOAN

¿Què vols que't digui? Als aprenents de metge no'ns ensenyen més que de cusir ferides y esborancs, però ja t'asseguro jo que'l que més ne sab, no deixa pas, de bon tros, la feina tan polida com tu

MERCÈ

¡Ai, gracies a Deu que a la fi trobo algú que'm fa justicia!

LLUISA, *a la Mercè, donantli mès tasca*

Apa, doncs, té; a veure si sabs acabar aquestes tabelles mentres jo vaig a donar una mirada a la cuina. *(A n'en Joan.)* ¿Ja't deixo ben acompanyat, oi, encara que me'n vagi?

JOAN, *jovialment*

No podría pas queixarme, tia.

(La senyora Lluisa desapareix pel fons dreta. La Mercè feineja de bò y millor. En Joon la contempla un si es no es neguitós, sense dir rès, mes com cercant ocasió de rompre el seu silenci.—Pausa.)

MERCÈ

¿Que se t'ha acabat la corda, noi?

JOAN

Y no serà pas perque no tingui rès per dirte, Mercè, que callo.

MERCÈ

¿Y doncs?

JOAN, *després d'algún esfors*

¿Heu dit que la Fidela era fora, oi?

MERCÈ, *ab malicia*

Ah, ja... Deus necessitar qu'ella vingui a descusirte la boca, eh?

JOAN

No, cosineta, tot lo contrari; precisament tracto de aprofitar la ocasió de que la teva germana no sigui present, pera ferte una confidencia.

MERCÈ

¿A mi?

JOAN

Si, a tu. ¿T'estranya?

MERCÈ

Veuràs, compren que'ls aires de reserva que havíes comensat a pendre no podíen fermho pas sospitar.

JOAN, *ab efusió continguda*

Es que hi ha coses que un no sab com dirles, potser de tan sentides que les té.

MERCÈ, *irònica*

¿Es un enigma, una xarada o geroglífic, això?

JOAN, *un si es no es molestat*

¿Vols escoltarme seriament, Mercè?

MERCÈ,
mal del seu grat, proseguint en el seu tò de broma

Si, home, però no t'hi afectis d'aquesta manera. S fins t'has tornat tot groc.

(Moviment de disgust den Joan, que la Mercè reprimeix procurant formalisarse.)

No, no t'enfadis; quedem en que t'escolto seriament, tot lo seriament que vulguis... Y... ¿es de la Fidela que vols parlarme?

JOAN, *sorprès y ab vivacitat*

Si, d'ella; ¿qu'es lo que ha pogut fertho suposar?

MERCÈ,
mirantlo intencionadament, somrienta y tornant a la ironía

¿Què vols dir que's necessita molta penetració per endevinarho? ¿Veus? ¿Còm vols que'n guardi de serietat ab aquestes preguntes que'm fas?

JOAN

Però tu has pogut compendre...

MERCÉ,
despres de mirar a tots cantons, baixant el sò de veu, mes ab molta naturalitat

¿Qu'estàs enamorat de la meva germana?...

JOAN, *despres de una curta pausa*

Tens rahó, Mercè; soc un noi. Si tot, en mi, deu trairlo el secret del meu sentiment, si me'n sento tant plè que de tot arreu me traspúa; dels ulls quan la miro, de la meva veu quan li parlo, de tot jo quan la sento a la vora...

MERCE

¿Tant la estimes, doncs?

JOAN

Si, la estimo com no'm creia que's pogués estimar a una dòna; la estimo d'ensà qu'erem nens, l'he estimada quan era rica y ditxosa, l'estimo ara més perque la veig pobra y trista. Y ara ja t'ho he dit tot, Merceneta, no sabría pas trobar altres mots per esplicarte com n'es de gran el meu amor per la Fidela.

MERCE,
penetrada del sentiment den Joan, mes deixantse dur del seu temperament

No, fill, ni cal; prou bé que t'has donat a entendre.

JOAN, *sincerament afligit*

Sigues més piadosa, Mercè; no't burlis de mi.

MERCE,
anantse formalisant paulatinament fins a donar a les seves paraules un tò de verdadera emoció

Vetaqui la meva pena; no puc dir rès que no m'ho tireu a mala banda.

JOAN

Perdònem, no he volgut ofèndret.

MERCE

No, si no m'has ofès; ja hi estic resignada a n'això, com en moltes altres coses. Prou que ho penso devegades que'm deveu tenir per una noia sense sentiments, aixuta de cor...

JOAN, *rectificant ràpit*

No, això no; això no vui que t'ho pensis ¿sents?

MERCÈ

Però jo també sé plorar, Joan, sinó que ploro quan no'm veu ningú, y son moltes les vegades que ric pera espantar les llàgrimes.

JOAN,
penedit y corprès del sentiment de la Mercè

Te torno a demanar que'm perdonis si...

MERCÈ, *fent un esfors pera dominarse*

Bé, deixemho corre. Parlem de tu y de la Fidela.

JOAN,
encara conmogut y aixecantse de la cadira disposat a anàrsen

No, un altre día. ¿Veus? Això que m'has dit m'ha fet mal.

MERCÈ

¿Per què?

JOAN

Perque soc jo qui t'ha ferit per l'egoisme de ferte interessar en els meus sentiments.

MERCÈ

Vaja, no siguis criatura. ¿Y tu't creus perque t'he contestat aixís, a la lleugera, que jo no sé comprendre ni sentir lo que'm dius?... Apa, seu y continúa.

JOAN

Ets la mateixa bondat, Merceneta.

MERCÈ, *alegrement*

Bé, ¿que has de festejarme a mi, ara?... Parla, parlem de la Fidela.

JOAN

Ja que tu ho vols.... Y, digues: ¿te sembla si puc tenir esperances?

MERCÈ

Y escolta: ¿perquè no ho has dit mai a n'ella tot això que acabes de contarme a mi?

JOAN

Es la inseguritat de com sería rebut el meu sentiment

lo que'm detura, y es això lo que volía saber de tu qu'ets la seva germana, que segurament deus ser la seva confidenta Tu bé m'ho has conegut abans de que te'n digués rès, que jo estimava a la Fidela. *(Ab efussió.)* ¿Se'n ha adonat ella? Digues, digamho.

MERCÈ

Noi, no podría dirtho perque no ho sé; mai me n'ha dit rès d'això la meva germana.

JOAN, *decepcionat*

¿No?

MERCÈ

¿Vols un concell? Pàrlili tu mateix.

JOAN

Es que jo voldría demanarte un favor; que fossis tu qui li diguessis, qui li insinuessis...

MERCÈ

¿Jo? Mai t'hauría fet tant curt de gènit.

JOAN

No es això.. *(Ab vivacitat.)* Mercè, tu no m'ets franca, tu no ets prou franca ab mi... Diguem al menos... Tu ho sabs, tu ho has de saber si la Fidela parla de mi ab simpatía, si està contenta quan me veu, si't sembla que jo puc aspirar a ferme estimar d'ella.

MERCÈ

Això si, Joan; jo crec que tu ets ben digne d'ella com ella ho es de tu.

JOAN

Gracies, Mercè, però...

MERCÈ

No, no vulguis saber rès més, que tampoc fora prudent que't digués rès més.

JOAN, *content*

Això vol dir que tu sabs... que tu creus que puc atrevirme, ¿no es cert?

MERCÈ

Y sí, home, sí; atreveixte de una vegada

(Truquen a la porta del pís.)

Ara la deus tenir aquí. ¿Vols que us deixi sols?

JOAN

No, rès vui dirli encara. Si li parlava, demà no gosaría anarmen. M'has de prometre que quan torni tu a n'hi hauràs dit alguna cosa.

MERCÈ, *rient*

¡El qui us entengui als enamorats! Tan aviat us dona per les presses com per les dilacions.

(*La Fidela entra pel fons, dreta. Porta a la mà el mocador de fer farcells, plegat, y'l moneder ab que ha sortit abans, tot lo qual deixa en lloc convenient, aixís com també'l* zéfiro *que va traientse y plegant mentres parla.*)

FIDELA

¡Ditxosos ulls, Joan! ¿Qui t'havía de fer per aqui?

JOAN

He vingut a dirvos adéu; demà me'n vaig a Vilallana.

FIDELA

¿Ah, si?

MERCÈ

Estones ha que'm fa companyía el cosinet; no se'n ha volgut anar sense vèuret.

FIDELA

Gracies, Joan.

MERCÈ,
molt intencionada durant tota la escena

Ja t'hem guardat bones ausencíes per axò, ja. Com que pot dirse que no més hem parlat de tu ¿oi, Joan?

FIDELA,
ab barreja de modestia y complascencia

¿De mi? Soc un tema de conversa ben poc interessant jo.

JOAN,
ab impuls amorós que enfrena al tenirne conciencia

No ho creguis, Fidela; al menos per mi...

MERCÈ, *apart a n'en Joan*

Apa, home.

FIDELA, *en tò de senzilla curiositat*

Y ¿qu'es lo que'n deiau de mi, si's pot saber?

MERCÈ

Rès de mal ¿oi, Joan?

JOAN

Ni cal dirho.

FIDELA

desviant la conversa pera deslliurarse de la petita torbaci que va sentint.—A n'en Joan

¿Que ja has vist al papà?

JOAN

Si, ara ja us he vist a tots, ab això ja'm permetreu que me'n vagi.

FIDELA

Per mi si que ha sigut ben curta la visita.

MERCÈ, *ab més malicia que mai*

Ja te'n rescabalarà en tornant de Vilaplana.

FIDELA

¿Què vols dir?

JOAN

un xic precipitadament, ab desitg de trencar la situació

Adeu, Fidela.

FIDELA

¿Es a dir que tan mateix te'n vas?... Dona molts recorts a la tía.

JOAN

Seràs servida.

MERCÈ

Adeu, noi. ¿Vols que cridi al papà?

JOAN

No, no'l destorbeu.

MERCÈ

Bon viatje, Joan.

(En Joan surt pel fons dreta acompanyat de la Mercè. La Fidela haurà restat a la porta desde la qual el veu de-

sapareixer enviantli una darrera salutació ab la mà. Entre preocupada y conmoguda va a sentarse després al devant del vetllador o de la màquina y's posa en feina endevinantseli empro, que no està gaire per lo que fa.— Al cap de breus instants torna la Mercè pel mateix lloc que s'havía retirat, anant a reunirse ab la Fidela.)

MERCÈ

Tinc un recadet per donarte.

FIDELA

¿A mi? ¿De qui?

MERCÈ

Vaja ¿vols dir que no t'ho penses?

FIDELA

No.

MERCÈ

Doncs, den Joan.

FIDELA

Però si ara mateix deixo de vèurel... ¿Per què no me'l donava ell mateix?

MERCÈ, *bromejanthi*

Es lo que jo li aconsellava, però's veu que'l cosinet se'ns torna encongit, pobrissó.

FIDELA, *enguniosa*

Bé ¿y què es?

MERCÈ

Ja t'ho contaré després, quan anem al llit. Es un xic llarc...

FIDELA

Com vulguis...

(Desde aquet moment la torbació de la Fidela va fentse cada vegada més visible. La seva intuició de dòna li fa endevinar que passa quelcom que s'acorda ab els sentiments del seu cor enamorat y va añegantse en una dolcíssima engunia. Els ulls se li entelen y les mans se li traben a sobre la tasca. La Mercè la espía un xic conmosa també, comprenent lo que li passa. Al cap de uns instants, llurs mirades se troben, y's diuen un munt de coses. La

Mercè cuita a besar a la Fidela, dientli amorosament.)

MERCÈ

Tonta, ¿perquè't sofoques?

FIDELA, *ab amorós frisament*

¿Què es tot això, Mercè? ¿Què es lo que t'ha dit de mi en Joan?

MERCÈ

Vaja, sossegat; no't posis axís, dòna... Doncs m'ha preguntat... m'ha preguntat una cosa que jo no podía contestarli, per molt que'm cregués saberla. *(Ab carinyosa reconvenció.)* ¿Que'n treus, Fidela, de no ser confiada en mi, si hi han secrets que no poden guardarse?

FIDELA, *confosa, contestant d'esma*

¿Què vols dir?

MERCÈ

Que jo't sento moltes nits com te remous pel llit presa d'insomni y de frisament; com sospires, com els teus llavis, sense ni saberho tu, pronuncien un nom, un nom estimat.

FIDELA, *amagant la cara entre les mans*

¡Calla, per Deu!...

MERCÈ

El nom d'ell...

FIDELA

¡Oh, calla!

(Apareix la senyora Lluisa pel fons, dreta.)

LLUISA

Apa, noies, plegueu, qu'hem d'anar a sopar. Tu, Mercè, avisa al teu pare.

MERCÈ

Desseguida. *(La Mercè desapareix per la dreta, segón terme.)*

LLUISA, *a la Fidela*

¿Tot ho han trobat conforme?

FIDELA

Si, cosa estranya, mamà. *(Va a cercar el moneder, del*

quèn treu diners que entrega a la senyora Lluisa.) Té.

LLUISA

Bona minyona. *(Reparant en la torbació de la Fidela.)* ¿Què tens? Estàs tremolosa.

FIDELA, *fingint*

Ai, rès...

(Truquen a la porta del pis.)

LLUISA

Ave María! Sembla la porta del Judici, avui.

(Va a obrir, desapareixent pel fons, dreta.—La Mercè surt en aquell mateix instant per la porta de la dreta, segón terme.)

FIDELA, *temerosa, a la Mercè*

Per pietat, Mercè, no diguis rès a ningú.

MERCÈ

Càlmet, dòna .. Vina, que n'acabarem de parlar.

(Desapareixen totes dues pel fons, esquerra.—Al cap de un instant, entren per la banda contraria del mateix fons, la senyora Lluisa y el senyor Galiana.)

LLUISA

Si, senyor, tal com li dic; en acabat de donar la llissó se'n ha anat; ja fa bona estona. Encara com no ha trucat vostè al passar per devant de la porta; si no havíen quedat?...

GALIANA

Es que axís com axís m'havía fet el propòsit de pujar per tenir una sentada ab el senyor Julià. Voldría parlarli...

(Apareix el senyor Julià per la porta de la dreta, segón terme.)

JULIÀ,
molt afectuós, estrenyent les mans al senyor Galiana

¡Amic Galiana!...

GALIANA

Se'l saluda, senyor Julià.

LLUISA

Diu que volía parlarte.

JULIÀ

Molt bé, quan vulgui.

(La senyora Lluisa fa acció de retirarse. El senyor Galiana la detura ab un moviment, y ella resta.)

GALIANA

No, no se'n vagi, senyora Lluisa, que també es interessant per vostè lo que haig de dilshi.

JULIÀ

Segui, segui.

(Seuen tots tres.)

GALIANA

Potser farà estrany que axís de cop y volta, sense haver donat a entendre mai rès ab el temps que fa que sovintejo les meves visites... Però, en fí; la veritat es que la cosa era també per pensarho molt, y la meva situació m'aconsellava una certa reserva.

JULIÀ,
intrigat pels aires misteriosos de la conversa

Vostè dirà...

GALIANA,
adoptant un tò solemnial, emprò sempre dintre de la naturalitat

Senyor Julià, jo no sé com agrahirli la bona amistat, l'escalf de familia y les moltes atencions y consols que de tots vostès he rebut d'ensà que la meva pobra Carmela va deixarme.

LLUISA

¿Vol callar? Per Deu...

JULIÀ

No falta més...

LLUISA

Però ¿qu'es que ve d'ara la nostra coneixensa? ¿Per ventura en vida de donya Carmela, que al cel sía...

GALIANA

Si, ja ho sé, ja'm constava l'afecte que li portaven y

també'l qu'ella duia a vostès y a les noies; sobretot a la Fidela. S'havíen fet lo que se'n diu verdaderes amigues. Congeniaven molt pel que'm podía semblar.

LLUISA

Es veritat; la Fidela té moltes coses que talment semblen de la esposa de vostè, que Deu l'hagi perdonada.

GALIANA

Doncs lo que'ls deia; el meu agraiment, sobretot per lo que han fet per la nena... Sort de vostès; a la seva edat, sense una mare... Jo ocupat tot el día, molts cops fora de Barcelona y tot.

JULIÀ

Si, vostès els contractistes...

GALIANA

Si, no me'n parli; ara mateix m'he quedat ab la subasta de una carretera, allà al Aragó... En fí, ja veuen, doncs, si'ls hi haig d'estimar que vostès hagin sigut per la meva Balbineta...

LLUISA

Bé, no'n parli més d'això.

JULIÀ

Té rahó la Lluisa, no'n parli més, que si a comptes anessim... No som nosaltres els qui menos li debem, amic Galiana; hem passat èpoques crítiques, vicissituts... Y, ara es a mi a qui toca dirho; sort moltes vegades de vostè; vostè si que pot dirse que ha sigut per nosaltres una Providencia, un *paño de lágrimas;* aquesta es la paraula, amic Galiana, un *paño de lágrimas.*

GALIANA

¿Sab que gairebé m'ofen el seu retret? Això si que realment no val la pena... Doncs bé, deixant corre tot això, jo voldría, desitjaría... no sé com dilshi; desitjaría, lligar, consagrar definitivament lo que les circunstancies han portat, fent de vostés la meva verdadera familia, donant a la meva filla una segona mare, que, n'estic segur, no li hauría pas de fer anyorar la primera.

JULIÀ, *ab inmensa estupefacció*

¡Galiana!...

LLUISA, *també molt sorpresa*

Qui havía de esperar...

GALIANA

¿Els sorpren? No voldría que'm judiquessin malament per això que a molts potser els semblarà un cop de cap; no obro irreflexivament com suposaràn, perque ni soc tan noi que'm puga cegar una flamarada de passió, un foc d'encenalls, com se sol dir, ni tampoc tant madur pera que pugui ser titllat d'egoísta conveniencia el meu determini. Es l'amor a la meva filla, la propia felicitat a la qual no'm crec ab dret de renunciar, l'afecte que m'han guanyat tots vostès, lo que m'ha fet resoldre... Y, més que rès, ¿perque no dirho? els tresors de bondat y de tendresa qu'he cregut descobrir en el cor de la Fidela...

JULIÀ, *ab ingènua emoció*

Estic confós, esmaperdut; aquesta es la paraula, amic Galiana, esmaperdut... Y comprengui que lo que vostè acaba de dirnos no es per menos. Per de prompte que això que'ns proposa es massa sort per nosaltres, que l'honor que'n rebem... ¿No't sembla Lluisa?

LLUISA, *també forsa afectada*

¿Jo, pobra de mi? No sé.. també m'he quedat tan afectada que no sabría pas que dirhi.

GALIANA

No, no vui pas ara una resposta concreta, ni que al donàrmela sigui fruit de violencies de cap mena ni per part de vostès ni per la de la interessada.

LLUISA, *gairebé plorosa*

¡La meva filla del meu cor! Com podía ella somiar mai...

JULIÀ

Es ben veritat... Com podía...

GALIANA, *alsantse, imitantlo els demés*

Y ara ja m'he descansat en vostès. Pènsinthó, re-

flexionintho, sens perjudici, si vostès m'hi autorisen, d'aprofitar la primera ocasió que se'm presenthi pera consultar quins son els sentiments de la Fidela.

JULIÀ,
ab emoció creixent fins acabar per ploriquejar

Estigui cert, Galiana, que la meva satisfacció fora de que tot s'arreglés a mida dels seus desitjos. La Fidela es una noia entenimentada, molt posadeta y penso que sabrà compendre... Però crèguim que'm sembla que somío. Jo, jo que ja havía renunciat a totes les alegríes d'aquesta vida, que'm creia desconsiderat de tothom, que m'amagava de tot y de tots... A les meves velleses... Vegi, amic Galiana, si fins ploro, si fins ploro.

GALIANA, *encoratjantlo*

Vaja, vaja, que tampoc es de rahó que's posi aixís.

LLUISA, *fent també el ploricó*

Comprengui que això es un cop...

JULIÀ

Si, si; es una impressió d'aquelles que deixen rastre, que no s'olviden mai més, mai més.

GALIANA

Be, procurin serenarse.

JULIÀ

Als meus anys, a les meves velleses...

GALIANA, *encoratjador*

Si que's dona aviat, senyor Julià. Vostè té molt braó encara.

(Una estoneta avans haurà sonat el timbre de la porta del pis, y s'haurà vist atravessar el corredor d'esquerra a dreta a la Fidela, la qual torna ara acompanyant a la Balbineta.)

FIDELA

Ab el seu permís.

BALBINETA,
a la Fidela, pel senyor Galiana

¿Veus com si que hi era? *(Al senyor Galiana.)* Com

veia que tardaves tant, ja m'ho he pensat que't trovaría aquí.

GALIANA

¿Y que no se li fa rès al papà?

BALBINETA, *besantlo*

Si, té.

LLUISA

Es una monada.

FIDELA

¿Que si ho es? *(Plena de una joia interna, que se li endevina en el seu rostre resplendent d'alegría, desfoga la seva exhuberancia de felicitat, besant sorollosament y repetides vegades a la Balbineta.)* ¡Una hermosura! Té, té. ¡Ai, jo me la menjaría!

BALBINETA
entre estranyada y amoinada

¡Qui'ns petons més forts que'm fas aquest vespre!

FIDELA,
sobtada per la ingenuitat de la Balbineta, y procurant dissimular

¿Aquet vespre justament?

BALBINETA

Si, quan m'has vingut a obrir la porta, també me n'has fet qui sablos.

FIDELA

Doncs ¿que no t'agrada que t'estimi forsa?

GALIANA, *ab intenció*

Y es clar que si; y tu també l'has d'estimar molt a la Fidela ¿sents? La teva mamà qu'es al cel n'estarà ben contenta. Ja que't falten els d'ella de petons....

LLUISA

¡Pobre angelet!...

FIDELA, *ab naturalitat*

Com els petons de una mare, senyor Galiana... No més se'n té una de mare.

GALIANA, *insinuador*

Però si d'algú no s'hagués d'engelosir de saberla al

seu lloc, fora de vostè Fidela, de vostè a qui apreciava tant...

FIDELA,
sense maliciar rès encara

Jo valc molt menos de lo qu'ella valía, y el buit que deixa una mare, ningú pot omplirlo dignament.

GALIANA, *ab molta intenció*

Qui sab, Fidela.

(Aquestes paraules omplen d'imprecisos recels el cor de la Fidela, la qual desde aquet moment se queda enguniosa y capficada.)

BALBINETA

Papà, que m'han dit les minyones que anaven a posar el sopar a la taula.

GALIANA

Si, ara hi anem.

LLUISA

Si no volen baixar escales...

GALIANA

Gracies. *(Encaixant afectuosament ab el senyor Julià y després ab la senyora Lluisa.)* Senyor Julià... senyora Lluisa... *(Saludant ab un lleuger moviment de cap a la Fidela.)* Bona nit tingui, Fidela.

FIDELA, *d'esma no més*

Bona nit.

(El senyor Galiana, la Balbineta, la senyora Lluisa y el senyor Julià, desapareixen pel fons, dreta.—La Fidela concentrada en el seu pensament enguniador, va a sentarse al sofà caminant d'esma, quedant uns moments abstreta y enrahonant ab ella mateixa.)

¿Ab quin tò parlava?... *(Pausa.)* Sería possible que hagués pogut fer mai pensament... *(Resistintse enèrgicament a admetre la idea que a la fi ha conseguit precisarse.)* ¡Oh, no, no!... *(Pausa.)* Y fora justament avui... *(Ab veu concentrada y ab molt apassionament.)* ¡Joan, Joan meu!... *(De mica en mica va serenantse, acabant fins per*

riure, ja tranquilisada del tot.) Bà, Bà; rès al capdevall... ¡Pobre senyor!... Ves quines cabories de ferme jo també. *(S'aixeca decidida, va a tancar la clau de de la electricitat y desapareix pel fons esquerra.—Teló.)*

FÍ DEL PRIMER ACTE

SEGÓN ACTE

ESCENA

Una torra dels voltants de Barcelona. Jardí versallesc. Porta de reixa al fons, oberta en la tapia. Enllà de la reixa, s'ovira un passeig solitari. A la dreta, parterres ombrejats per palmeres, phœnixs, cactus y altres arbres exòtics. Entre'ls parterres s'obren dos caminals: un en primer y altre en segón terme, que's perden endintre. A la esquerra, primer terme, la torra; construcció moderna y vistosa. La porta d'accés cau sobre una graonada de marbre, practicable en direcció de'l fons cap a la boca del escenari; al cap d'amunt un espaiós replà fa de marxapeu a la porta que aixopluga un pabelló de vidriería; els vidres resguardats per persianes de palla fina. Lo mateix als graons de la escala que al replà, testos ab plantes, algunes ja florides. A segon terme de la esquerra, la embocadura de un passeig d'arbres paralel a la tàpia. Per la escena, una taula, dos sillons, y algunes cadires de ferro o de vímet. Es un dematí dels comensaments de la primavera. Día serè y explèndit.

D'ensà del primer acte, han transcorregut tres mesos y alguna setmana.

(En escena, en Ventura regant, ab regadora, les plantes dels parterres *de la dreta.—A poca estona apareix la Mercè per la casa. S'atura un instant dalt del replà, admirant el jardí y va baixant després la escala, lentament, encara encisada en la seva contemplació.—Al devallar els últims graons comensa a parlar tota admirada.)*

MERCÈ

¡Oh, es hermós! ¡Es hermosíssim!

VENTURA

¿Què li sembla, senyoreta?

MERCÈ

¡Qu'encanta de mirarho! ¡El paradís terrenal!

VENTURA

Y que no hi falta ni la pomera. Al hort n'hi ha una de camosina que ara està en flor...

MERCÈ, *seguint la broma*

La serp si que'm penso que no deu serbi, ¿veritat?

VENTURA

Això, no senyora; tot lo més que hi trobi es alguna sargantana y prou, lo qual vol dir que s'hi pot passejar ab tota confiansa,

MERCÈ, *observant el* parterre

¡Y quantes flors!

VENTURA

No moltes encara; tot just som al bell comensament de la primavera, però ja veurà d'aqui a una mesada...

MERCÈ

¿Y es vostè qui ho cuida tot?

VENTURA

Si, senyora.

MERCÈ

Ha de ser molt bonic l'ofici de jardiner.

VENTURA

¿Li agraden a vostè les flors, senyoreta?

MERCÈ

Hi tinc una passió.

VENTURA

Per estarhi afectada, donya Carmela, que Deu la tingui a la gloria. En vida seva, bon punt era arribat el bon temps fins que veníen les primeres fredorades, que no'm descuidés pas de baixarnhi un ram cada día.

MERCÈ

Prou que'ns ho deia.

VENTURA

Encara com no'ls hi havía portat mai a veure la torra.

MERCÈ

Quan varem comensar a ser veins y a relacionarnos, ja estava tan delicada...

VENTURA

¡La pobra senyora! Era la bondat mateixa. *(Ponderatiu)* Y lo que li dic, ¡per les flors! .. ¿Veu? Jo ho lligo sempre això de la bondat y de l'afició a les flors; no he vist mai ningú qu'estantne agradat, fos de mals instints.

MERCÈ

Ja es una observació.

VENTURA

Oh, estaríem parlant tot un día seguit y encara no n'hi diría la meitat de les utilitats que tenen les flors. Per de prompte, que jo no haig de comprar mai calendari.

MERCÈ

¿No?

VENTURA

Ni falta. Un cop d'ull que dongui pel jardi, m'es prou pera saber al mes que som; pel janer, nadales; violetes pel febrer; pel mars, prímores; per l'abril, anèmones; roses pel maig...

MERCÈ

Si, però això es exposat a equivocacions, perque també hi ha clavells pel desembre.

VENTURA, *ab còmica formalitat*

Al nas no se l'enganya, senyoreta; les flors fora de temps no fan olor; no hi cregui ab aquestes trafiques; els clavells de que vostè parla, son... xinos.

MERCÈ, *rient*

¿Xinos?

VENTURA

Qu'es lo mateix que dir que'ls han entabanat; que a copia d'estufes, de campanes de vidre y de no sé quants fòtils més els hi han conjuminat un juny de comedia y ells han florit pensantse que anava de sèrio els babaus. Però això son trapisonderies, males arts que no resen per un jardiner que s'estimi.

MERCÈ

Potser si que té rahó, però jo l'estic entretenint.,.

VENTURA

Oh, no, senyoreta; no m'apressa pas lo qu'estic fent; *(Transizió.)* Endemés he estat molt content de que vinguessin. Miris, ¿què feia que don Claudi no s'havía acostat per aqui? Potser d'ensà... Just. d'ensà que va quedar viudo. *(Somrient y ab intenció.)* Ja'm va dir... ja'm va dir, ara de poc que vaig ser a vèurel... *(Determinat.)* Potser sigui tafanería meva, però voldría ferli una pregunta.

MERCÈ

Cap tafanería, digui...

VENTURA

¿Quina de vostès dues es la que m'ha de ser mestressa?

MERCÈ

La meva germana.

VENTURA,
ab tò de veu d'inconscienta decepció

Aquella altra senyoreta...

MERCÈ

La mateixa. *(Rient.)* ¡Sembla que hi ha fet una ganyota!

VENTURA

Deu me'n guart, però ¿què vol que li digui? m'hauría agradat més que hagués sigut vostè.

MERCÈ,
cada vegada més riallera y enjogassada

Ara si que m'ha fet riure... Y ¿per què?

VENTURA

Doncs perque ab vostè ja hem fet la coneixensa, y m'ha caigut al ull, vaja.

MERCÉ, *ab còmica resignació*

¿Què hi farem. fillet, si el que va triar no té aquet mateix gust?

VENTURA,
contemplantla embadalit y agradat de les seves posturerfes

¡Y que n'es d'aixerida, macatxo!

(En Ventura que diferentes vegades durant el diàlec ha mirat enllà de la reixa, torna a ferhi atenció deixant de parlar y donant algun pas cap aquella direcció.)

MERCÈ

¿Què hi ha per allà fora, que veig que hi mira tan sovint?

VENTURA

Vegi, aquell minyó, que d'ensà que vostès han arribat, no's mou de per aquets vorals...

MERCÈ,
avensa alguns passos cap a la reixa, y despres d'observar un instant cap allà ahont li signa en Ventura, fa un gest de sorpresa que ràpidament procura de dissimular

Aquell... ¿Y això l'alarma?

VENTURA

Oh, devegades... Miris, el mes passat varen robarnos totes les gallines...

MERCÈ, *rient sorollosament*

No tingui por, home, no tingui por.

VENTURA. *estranyat*

¿Li fa gracia això de que robin les gallines?

MERCÈ

No ¿y ara? Vui dir que aquest jove no s'està aqui precisament per que li fassin goig les gallines.

VENTURA

¿Doncs, que'l coneix? Ja'm feia una mica estrany per això, ja, perque, vaja, els seus aires...

MERCÈ, *tornant a riure*

Es clar, home, es clar.

VENTURA,
soptat de prompte per una idea

¡Macatxo! ¿A que juguem que potser hi ve per vostè aquell jove? ¡Si m'ho havía d'haver pensat! *(Sincerament agreujat.)* Y jo qu'he vingut a suposar... ¡Vaia un bunyol!... Dissimuli, ¿eh?

MERCÈ

¿Vol callar?

VENTURA

Y ja ho sab; vostè mateixa, que jo no'ls hi haig pas de fer cap nosa. *(Se retira per primer terme de la dreta, obsessionat encara per la idea d'abans.)* ¡Quin bunyol! ¡Mare de Deu, quin bunyol!

MERCÈ

¡Pobre home!

(Aixì qu'en Ventura ha acabat de desapareixer, la Mercè s'acosta a la reixa, y al cap de un breu moment, apareix en Joan pel fons, dreta, avansant recelosament alguns passos endintre desprès que la Mercè li ha obert la porta.)

JOAN

Mercè, ¿ets tu?

MERCÈ

¡Quina imprudencia! ¿No't vaig dir?...

JOAN, *molt agitat*

Si, tot lo que vulguis; rènyem, però no'm diguis que me'n vagi d'aqui sense haverla vist, sense haver parlat ab ella.

MERCÈ

Però ¿còm has vingut?

JOAN

En el mateix tramvía vostre; m'he quedat a la plataforma. ¡Quin sofrir el meu, tot el camí! Vèurels assegu'ts tots dos de costat, tan aprop...

MERCÈ

No curaràs mai... Ves, ves, que si't veien... El jardiner ja s'ha adonat de tu.

JOAN, *resolut*

¡Y que'm fa! Vinc decidit a tot. Avui mateix haig de parlarhi; tu'm vares prometre...

MERCÈ

Si, vaig dirte que quan fos ocasió, però no ho es encara.

JOAN
ab tò de profonda tristesa y de descoratjament

Lo que'm dius sempre, lo que'm vens dient fa tres mesos Tu m'enganyes, Mercè, que la Fidela no'n vol pas rès de mi.

MERCÈ

¿Com haig de dirte un'altra vegada?...

JOAN

Però ¿com vols que me'l cregui aquet misteri? Dius que m'estima, que m'ha estimat sempre, y adment relacions ab un altre.

MERCÈ

Y aixís y tot es veritat que t'estima, y que sofreix tant com tu, més que tu, potser.

JOAN

Doncs si es aixís, ja veus que jo no m'hi puc conformar ab això.

MERCÈ

Tingues paciencia.

JOAN
ab exaltació continguda, que acaba per esclatar

Paciencia, paciencia... Es demanarli un impossible això a un home que s'està morint d'amor y gelosía... Estimarla, estimarla de tant temps, ferne la ilusió de tota la meva vida, perque vingui un lladre. .

MERCÈ, *ab severitat*

Calla, no diguis això.

JOAN,
en el paroxisme de la seva exasperació

¡Un lladre, si! ¡Un lladre de camí ral!

MERCÈ
ferida per les paraules den Joan, més de lo que podría semblar de rahó

No t'ho consento ¿sents? No t'ho consento que parlis aixís, sino't deixo tot sol y arreglat com vulguis.

JOAN,
apaigavntse, y acabant per pendre un tó suplicant

No, això, no... Pero, jo t'ho prego, t'ho demano, Mercè, per lo que més vulguis en aquet mon; fer que jo pugui parlar ab la Fidela, o espliquet clar d'una vegada ¿En que't fundes per assegurarme tant que a la fi la Fidela serà meva? Parla; ¿es qu'ella t'hauría dit?...

MERCÈ

No, rès.

JOAN,
primer ab descoratjament; ab brusca exaltació després

¿Y doncs? ¿Ho veus? .. Jo'm mataré, 'm mataré, creume.

MERCÈ

¡Ah, boig, més que boig!

JOAN

¿De qui es culpa, sino teva, aquesta bogería?

MERCÈ

Just, aixís me pagues

JOAN

Sí, que jo potser hauría sapigut ferme fort al desengany. Vas ser tu la qui ,després, va donarme esperances, la qui va tornar a encendrem la ilusió...

MERCÈ

Tranquiliset

JOAN,
ab profonda depresió d'esperit y gairebé sanglotant

¡M'has enganyat! ¿Perque m'has enganyat

MERCÈ

No, no t'he enganyat, t'ho juro; Torno a dirte que la Fidela t'estima.

JOAN

Vui sentirho d'ella mateixa.

MERCÈ

¡Malfiat! . Ves, retiret, que s'acosta algú. Ves, ja't faré senyal si decàs.

JOAN

¿Ho espero, sents?

MERCÈ, *enguniosa*

Sí; ves.

JOAN

Seré per aqui a·la vora.

(En Joan desapareix. La Mercè afectant una absoluta tranquilitat va a assentarse en un dels sillons de vora l'escala.— Gairabé en el mateix moment apareix en Galiana per la casa, y adonantse de la Mercè, sense ser vist d'ella de moment, li ve la pensada de jugarli una broma y, esbrotant algunes flors dels testos del replà superior de la escala, les va tirant una per una a la Merce ocultantse lo més possible)

MERCÈ,

per una de les flors, que ha caigut a vora seu

¿Qu'es això? *(Aixeca'l cap y's troba ab en Galiana que se la mira tot riallar.)* ¿Ah, vostè? Qui tira floretes, Claudi...

GALIANA

Tira amoretes; aixís ho diuen al menos.

MERCÈ, *ab salameria*

Per més que no resulta sempre veritat.

GALIANA

Es que no foren pas gens mal empleades per això.

MERCÈ, *seguint posturejant*

¿Vostè ho creu aixís?...

(Fins ara en Galiana no haurà baixat completament de la escala. Bon punt arriba al cap-de-vall, se posa la gorra, que fins ara havía dut als dits, fent esclatar a la Mercè en grans rialles.)

Pero ¿ahont va ab gorra? Encara no li havía vist mai.

GÁLIANA

un xic escorregut, pero somrient pera no discrepar

¿Que no li agrado?

MERCÈ, *encara rient*

No, Claudi, no; dispensi que li digui.

GALIANA, *enjogassantse*

Això rai que té un remei... *(Se treu la gorra y la tira al replà superior de la escala)*

MERCÈ

¿Què fà? ¿Veu? Ara podría costiparse y jo'n tindría a culpa. *(Anant decidida cap a la escala)* Vaig a buscarli.

GALIANA, *tractant de impedirho*

No, no puc consentirho.

MERCÈ

Sí, si; vaig a buscarli. *(Al dir això, ja ha guanyat alguns graons.)*

GALIANA

¿Que vol que m'enfadi?

MERCÈ,
ab postureria, y anant pujant la escala

¿Y vostè que vol ferme enfadar a mí?

GALIANA

No, això de cap manera.

MERCÈ

¿Y doncs? *(Ha arribat a dalt, recull la gorra, y torna a baixar ràpidament, oferintla a n'en Galiana.)* Vaja, tingui.

GALIANA,
prenent la gorra, empró sense posàrsela

Perque la torni a fer riure ¿no es cert?

MERCÈ

¿Que potser s'ha enfadat?

GALIANA, *ab certa efusió*

¿Quan m'he enfadat jo ab vostè?

MERCÈ, *ab entremaliadura*

Y això que devegades tinc bromes pesadetes ¿oi?

GALIANA, *galantment*

Per mi gens. *(Fa un estornut, provocant novament el riure de la Mercè, malgrat els evidents esforsos d'ella pera contenirlo.)*

MERCÈ

¿Veu? ¿Ho veu? Lo que li he dit Això sí que ma m'ho perdonaré. Pósis la gorra desseguida.

GALIANA, *jovialment*

Ja veurà, pensi que a mi no ha de donarme gaire gust ferli mala visió.

MERCÈ

Més me'n faría havermel de figurar ab estrenya-caps o ab una mitja fulla lligada al volt del front. *(Riu qui riu de la figura evocada.)*

GALIANA, *també rient*

Sí, realment no estaría gaire interessant.

MERCÈ, *resoluda*

Fassi el favor de donarme la gorra; li posaré jo mateixa.

GALIANA, *entregantli la gorra*

Ah, si es axís...

MERCÈ, *després d'haverli posat la gorra*

Ah, ah... ¿veu? Axís ja m'agrada més... *(Transizió.)* ¿Y ahont anava ara? Es que la Fidela encara no ha baixat. Les he deixades al quarto a n'ella y a la mamà que's posaven un xic a la *negligèe.*

GALIANA

No, es al seu papà a qui buscava; hem quedat que li ensenyaría el jardí, pero tot plegat se m'ha fet fonadís.

MERCÈ

Ja se li ha adelantat, doncs. *(Indicant el segón terme de la esquerra.)* M'ha semblat véurel que's ficava dintre la glorieta; deu estar esperantlo.

GALIANA

Ab el seu permís, doncs ¿No voldría pas acompanyarnos vostè?

MERCÈ

Gracies, esperaré a la mamà y a la Fidela.

GALIANA

Com vostè vulgui. *(Quan ha donat alguns passos per retirarse, se gira de sopte, y diu alegrement.)* Ah, quedem en que ara la gorra...

MERCÈ, *tambe ab aire joganer*

Molt *chic;* aquesta es la paraula que diría el papà.

(En Galiana desapareix, rient per la esquerra, segón terme. La Mercè el mira allunyarse molt interessada. Apareix la Balbineta per la dreta segón terme portant a la ma un aparell casso papellones.)

BALBINETA, *ingenuament, com tot lo que diu*

Ja us he vist, ja, desd'allí, com jugaveu ab el papà... Elis! Tant grans ..

(La Mercè per tota resposta, l'agafa y la petoneja.)

¿Vols venir ab mí, Mercè, que cassarem papellones? N'hi han unes de més boniques!..

MERCÈ

Tot ho es prou de bonic en aquest jardí.

BALBINETA

¿T'agrada?

MERCÈ

¡Ja ho crec! ¡Quina torra més maca que teniu!

BALBINETA

Oh, que teniu... Que tenim, has de dir, perque ara serà vostra també; serà de tots.

MERCE

¿Què vols dir?

BALBINETA,

Ai, ves... Com si no ho sapiguessis que ara la Fidela m serà mamà.

MERCE, *preguntant cada vegada ab mes intenció.)*

¿Y qui t'ho ha dit això?

BALBINETA

Va dirmho el papà. Ui! ja fa temps.

MERCE

¿Ja fa temps? *(Ab un xic de violencia.)* ¿Y ara que j no t'ho diu?

BALBINETA

No, ves, com que ja ho sé, no ha pas de tornarmho a dir... Lo que devegades me diu, son coses de tu;

MERCE, *ab emoció y afany reprimit*

¿De mi? Digues... ¿Y què't diu de mi?

BALBINETA, *ovirant una papellona*

¡Xist! ¡Calla!... Una papellona... *(Dona alguns passo ab molt compte, cap allà ahont ha vist la papellona.)*

MERCE, *seguint al darrera de la Balbineta*

Digues, Balbineta; això de que...

BALBINETA, *enfadada*

Ai, ¿veus també? Me l'has feta fugir. *(Veient aturada la papellona cap endins del segón terme de la dreta per ahont desapareix sigilosament ab l'aparell preparat.)* Calla calla, que s'ha tornat a aturar... ¡Xist!.. No t'acostis, no t'acostis...

MERCE,

quan la Balbineta ha desaparescut del tot, diu en tò de fervorosa pregaria

¡Deu meu! ¡Deu meu! Si haguessis volgut escoltarme.

BALBINETA, *cridant desde dintre*

¡Mercè! ¡Merceneta!... Cuita, vina que ja l'he agafada.

MERCE

Ja vinc, ja vinc.

(Desapareix del segón terme de la dreta. La escena queda sola un instant no mes dèspres del qual apareixen per la casa la senyora Lluisa y la Fidela.)

LLUISA,
encara desde la escala indicant en direcció de la dreta

Mírala, mírala, es allí ab la Balbineta. *(Tot baixant la escala.)* ¿Y el teu pare?

FIDELA

Ara mateix quan he sortit a la galería, he vist que's passejaba ab en Claudi, per aquell indret de jardí. *(Indica el segón terme de la esquerra.)*

LLUISA

Sembla que han intimat molt ¿veritat?

FIDELA

Si, es tan cor obert ab tothom, el pobre papà.

LLUISA

Fa una temporada qu'està desconegut; sembla que hagi tornat de mort a vida. ¡Que'n feia de temps que nol'havía vist tan alegre! *(Mirant agradosa al seu voltant.)* Es molt bonic això ¿oi? ¡Quina torra! ¡Y quin jardí!... ¡Ah, filla meva! Es ben vritat allò que diuen que Nostre Senyor estreny però no ofega. ¿Com podiem pensar mai?... *(Per la Fidela que s'ha assegut en un silló.)* Ah, noia... ¡Y que aviat l'has trobat!... ¡De això se'n diu pendre possessió!

FIDELA, *displicenta*

No, es que'm sento un xic cansada.

LLUISA, *ab solicitut*

¿Que potser no't trobes bé?

FIDELA

Rès per això; tinc un xic de migranya.

LLUISA

¿Ab un día tan explèndit? Fa un temps que sembla que'ns trobem ben bé al mes de Juny... Una diría que hi beu alegría en aquet cel, en aquet sol, en aquestes flors... Aixampla'l cor aquest aire ¿no ho trobes?

FIDELA,
la qual ha estat concentrada desdè'l primer instant en la

consideració del motiu de la seva tristesa, s'afecta tant pel contrast del estat del seu cor ab les alegríes que la rodegen, y que sent precisar a la seva mare, que al contestar a la seva pregunta, ho fa gairebé entre sanglots

Si... mamà...

LLUISA,
sorpresa del tò en que respón la Fidela

Fidela... ¿Què tens? Sembla qu'estiguis a punt de plorar.

FIDELA,
despres de fer un suprem esfors per contenirse

¡Y ara!...

LLUISA,
tractant d'animar a la Fidela

Vaja, vaja, ves a trobar al teu Claudi, que estones ha que't deu estar esperant.

FIDELA, *alsantse del silló*

Ara, mamà.

LLUISA

Y procura estar més demostrativa ab ell, més afectuosa... ¿Veus la Merceneta?

FIDELA, *ab tristesa peró sense acritut*

No tothom es com la Merceneta, mamà.

LLUISA, *estranyada*

¿Ab quin tò m'ho dius?... *(Acudíntseli despres un pensament que la fa posar seriosa y dona a les seves paraules un marcat tò fiscalisador.)* A véure, mirem...

FIDELA, *refugint la seva mirada*

Però ¿què vols? ¿què has pogut suposar?

LLUISA

Digues, digues; no abaixis els ulls.. ¿Es... es que potser n'estaríes engelosida de la teva germana?

FIDELA, *repugnant la idea*

¡Mamà, per Deu!...

LLUISA

Digues, contestem... *(Llevant tota solemnitat al tò de les seves paraules y fins somrient ab indulgencia.)* ¡Ai, Senyor! Vetaquí la migranya y aquest encongiment teu de sempre.

FIDELA, *encara protestant*

Però si no hi rès de lo que tu suposes.

LLUISA, *ab incredulitat*

Y que'm diràs a mi... ¡Tonta, més que tonta! ¿Què no la coneixes a la Mercè? Si es com una criatura, y com a cosa de criatura se les sab pendre en Claudi les seves manyagaríes.

FIDELA, *ab energía*

Vaja, mamà, no me'n parlis més d'això; t'ho suplico.

LLUISA, *gens convensuda*

Bé, prou, doncs. Si son manies meves, a tu't toca fermho veure. Apa, apa, dèixet de cabories y procura posarte ben alegre, ben alegre, ¿ho sents?

(El senyor Julià y en Galiana apareixen per la esquerra, segón terme.)

JULIÀ

¡Magnífic, amic Galiana, magnífic!

LLUISA

¿Ahont s'havíen ficat?

JULIÀ

Hem seguit tot el jardí.

GALIANA

Tot encara no, senyor Julià; justament falta veure lo més pintoresc: aquella reconada del llac...

JULIÀ,
ponderatiu y molt animat y decididor

¿Llac y tot? ¡Però si això es un *parque*, un verdader *parque!* Un hom s'hi rejoveneix aqui. Si no se com hi ha gent que, podent, visqui a Barcelona dintre d'aquells pisets que, més que habitacions, semblen ninxos.

GALIANA, *per les dònes*

¿Y vostès que potser encara no han passat d'aqui?

LLUISA

Ara mateix acabavem de baixar. Realment es molt agradable aquet lloc.

JULIÀ

¡Cà! Però si encara no heu vist rès... Aquell bosquet, aquell bosquet es deliciós, amic Galiana... ¿Y el pabelló rústic? ¡Oh, el pabelló rústic!... *(A les dònes.)* Apa, ¿què feu parades?

GALIANA

Te rahó el senyor Julià. Anem, senyora Lluisa... Y tu, Fidela, encara no m has donat la teva opinió...

LLUISA,
anantli en ajuda, mes en tò que demostra que no està massa convensuda de lo que diu

No està allò del tot bé la Fidela.

GALIANA, *ab solicitut senzillament correcte*

¿Y doncs, què tens?

FIDELA

Rès, un xic de mal de cap que no té importancia.

LLUISA,
mitj somrient ab malicia

Y es clar que no es rès.

JULIÀ

Ah, es que per això... Aqui no'n volem de malalts, no's concebeixen; son lo que podríem dirne inverossímils; aquesta es la paraula, amic Galiana, inverossímils.

GALIANA, *a les dònes*

Està content avui ¿eh? el senyor Julià.

JULIÀ

¿Content? Entussiasmat, home, entussiasmat ha de dir.

(Apareixen la Mercè y la Balbineta, per la dreta segon terme: la primera ab una garba de flors; la segona ab el cassa papellones que no deixa en tot l'acte. La Balbineta's desenten

ben aviat del grupu que formen els demés personatges y acaba per retirarse pel mateix lloc que ha sortit, a prosseguir la seva cassera.)

MERCÈ, *per les flors*

¡Mirin, mirin quina hermosura!

JULIÀ, *ponderatiu*

¡Extraordinari!

GALIANA

Lo extraordinari, senyor Julià... *(A la Mercè.)* ¿Que no l'ha vista el jardiner, Mercè?

MERCÈ

Ai, ai... si ell mateix m'ha ajudat a cullirles.

GALIANA

Y aqui està cabalmemt lo extraordinari, perque, home més gelós de les seves flors... De segur que aquesta Mercè ja me'l deu haver conquistat.

MERCÈ

Oh, ens hem fet molt amics ab en Ventura.

GALIANA, *somrient satisfet*

Oh, ja, ja; això ho prova; pot estarne ben orgullosa Mercè, perque ja li dic ..

MERCÈ,
a n'en Galiana, ab gentil enjogassament que no deixa d'en tota l'escena

Ah, que consti que aquesta poncella primerenca l'he guardada per vostè.

GALIANA, *joiós*

¿Per mi?

MERCÈ

Sí, home, vui que fassi goig... Ja veurà que bé li se posa. *(Li posar una poncella de rosa al trau de la solapa de la americana.)*

JULIÀ

Aquesta Mercè, aquesta Mercè...

LLUISA, *ab certa severitat*

Un xic més de serietat, nena.

MERCÈ

Ai, ai... ¿que faig cap mal?

GALIANA

Es clar que no, cap.

MERCÈ,

intentant colocar una flor a n'el seu pare

Y ara a tú, papà.

JULIÀ

¿A mi, filla? *A caballo viejo poco verde.*

MERCÈ

¿Com s'enten? Porta la gira de l'americana...

JULIÀ,

refusant, pero sense acritut

Fuig, dona, fuig...

MERCÈ,

deixant d'insistir, y en tò de broma

¡Malagradós!... *(Donant flors a la seva mare, que ha format grupu ab la Fidela, totes dues visiblement violentades.)* Te, mamà.

LLUISA

Gracies, filleta, pero no m'agrada que siguis tan aixelebrada; ja fora hora de que't comensessis a posar.

MERCÉ, *posturera*

Ui, mamà, com me renyes avui. *(Donant flors a la Fidela.)* Te, Fidela; totes les que'm queden.

FIDELA,

apart a Mercè, y en to seriós

Haig de parlarte, Mercè.

MERCÈ,

estranyada dels aires de gravetat de la Fidela

Com vulguis .. ¿Qué tens?

(A tot això el senyor Julià y en Galiana, tot conversant, y mostrant el segón y admirant el primer els arbres y les perspectives del jardí, s'hauràn anat acostant cap a la dreta segón terme.)

JULIÀ, *a les dònes*

¿Qué no veniu a veure el llac? Anem a veure el llac *(Desapareixen a poc a poc pel lloc indicat.)*

LLUISA,

invitant a les seves filles a seguirla

¿Nenes?...

MERCÈ

Jo ja l'he vist.

LLUISA

¿Y tu, Fidela?

FIDELA

Després, mamà, després.

LLUISA,

tot anantsen per la dreta segón terme, diu ab intenció a la Fidela

Enteniment ¿eh Fidela? Enteniment.

MERCÈ,

quan ja ha desaparescut del tot la senyora Lluisa

¿Enteniment? ¿Què ha volgut dir la mamà?

FIDELA,

fins a cambiar la situació, en tò de gravetat

Jo t'ho diré; seu, qu'es justament d'això de lo que haig de parlarte.

MERCÈ, *també seriosa*

No sé, me te com mitg alarmada la teva solempnitat. . ¿Qu'estàs disgustada per alguna cosa?

FIDELA

¿Disgustada? .. No se si axís pot dirse.

MERCÈ

Sí, disgustada; ja t'ho conec jo; y ab mí y tot potser... Però veiam, esplicat; allò, allò que ha dit la mamà...

FIDELA, *féntseli violent precisar*

Si, ha observat... s'ha adonat de les teves coqueteríes, de les teves assiduitats ab en Claudi...

MERCÈ, *naturalment*

Ah, ¿parlava per lo d'ara?

FIDELA, *ab sequetat*

Per lo d'ara, y per lo d'avans; per lo de sempre...

MERCÈ, *no sabent que dir*

Però si jo ..

FIDELA, *resolta a parlar clar*

Mira. Mercè; no, no tractis de dissimular, perquè lo que ha vist la mamà, ho he vist jo, ho ha pogut veure tothom.

MERCÈ,
saptada d'un pensament que l'ompla d'una agoixa mortal. La veu se li enfosqueix y parla trencat y temorós

¡Fidela!... Es... ¡Deu meu!.. ¿Es qu'estaríes gelosa de mí?

FIDELA

¿Veus? Es lo mateix que suposa la mamà.

MERCÈ,
precipitadament, frisosa, agafant a la Fidela pels brassos y esguardantla ficsament com per llegir en el seu endintre.

Però ¿y tu? Digues, digues, Fidela, òbrem el teu cor de bat a bat.

FIDELA, *serena, però tristement*

¡Engelosida!... Tu sabs prou bé que no ho puc estar.

MERCÈ,
despres d'un instant que ha necesitat per revenirse y a seguit d'un sospir fons, com si tornés a la vida

¿Y doncs?

FIDELA

Però tu sabs també que haig de ser d'en Claudi, que haig de ser la seva dona,..

MERCÈ

Acaba...

FIDELA,
despres d'una pausa. Ab resolució y precipitadament

Digues, digues.. ¿Quins son els teus propòsits? Perque crec que en tota aquesta conducta teva, que temps ha que'm te preocupada, te guía algun propòsit que jo desconec, que no puc sospitar, pro qu'existeix y que jo haig de saber, que tinc dret de saber.

MERCÈ, *apenada*

Tu desconfíes de mi, Fidela.

FIDELA

No, no podría creure mai que fos perversitat d'intenció...

MERCÈ, *ferida*

¡Fidela!

FIDELA, *neguitosa*

Però no'm negaràs que tot això es estrany, misteriós y que faría suposar a qualsevol...

MERCÈ, *adolorida*

¡Prou, prou! No'm fassis mès mal del que ja m'has fet ab els teus recels. . Parlaré, sí, parlaré; potser també ja era hora de que parlés.

FIDELA

Gracies a Deu que acabaràs ab aquesta reserva...

MERCÈ, *rapidament*

Ah, no; aquesta acusació si que no l'admeto ¿Qué no podria dir jo de tu?

FIDELA, *cullida y sense saber que objectar*

Jo... jo...

MERCÈ

Si, no busquis subterfugis. Ara mateix me confessaves que tu no podríes estar gelosa de mi... ¿Qne has volgut significar ab això?

FIDELA, *confosa*

Mercè...

MERCÈ,
ja feta mestressa de la situació

No, no cal que, m'ho diguis, que bé prou que m'ho penso: tu no pots estar gelosa de mi, no perque't creguis que jo no't dongui motius, sinó perque...

FIDELA, *cada cop més enguniada*

¡Per Deu!

MERCÈ

Haig de dirho. *(Segurament, però baixant el tò de veu.)* Perque no estimes, no has estimat may a n'en Claudi.

LLUISA

¡Oh, calla!

MERCÈ

No, ja he callat prou .. *(Donant a la seva veu una inflexió de dolsa pietat.)* ¡Y tu també ja has callat prou, pobre Fidela!

FIDELA

Y tu devíes haver cregut. .

MERCÈ
reconvenintla amorosament

¿Perque no't descansaves en mi? En mi, que't sabía enamorada den Joan, que a tu't constava que ho sabía... ¿Com podía creure, doncs, en la sinceritat de les teves preferencies de cop y volta per en Claudi? Tu no ets una noia capritxosa, Fidela.

FIDELA

Si, tens rahó, tens rahó; perdònem.

MERCÈ

¿Perdonarte? Quan t'espliqui, quan sàpigues lo que he fet per tu...

FIDELA

No, no; soc jo la que avans dec parlar; soc jo la que haig d'esplicarte...

MERCÈ

Però si tot vaig endevinarho... ¡Tens un cor gran, Fidela!

FIDELA,
intensificantse per moments la seva emoció

No, això no; però estimo als papàs, t'estimo a tu...

MERCÈ

Si, no cabía esplicarsho d'altra manera En Claudi... el teu casament ab ell significava una vellesa tranquila pels papàs, la rehabilitació de la familia, dels Julià...

FIDELA,
plorant abrassada a la Mercè

¡Oh, si, Mercè! ¡Germaneta meva!

MERCÈ, *encoratjàdora*

No, no ho vui que ploris; no vui que ploris més, sinó, pel contrari, que't vui veure ben ditxosa; que ho seràs, si ho seràs, perque jo no he deixat de vetllar mai per la teva felicitat.

MERCÉ *ab afany*

¿El veus?

No m'ilusionis ab lo que tu sabs que no pot ser, qu'es impossible.

MERCÈ

No, no es impossible... Tu estimes a n'en Joan, ell t'estima també, y t'espera, t'espera.

FIDELA

Gairabé cada día. Està molt trist, pobre xicot, devegades descoratjat y tot, però t'estima, y serà teu. no'n desesperis

FIDELA

¡Qu'ets bona! ¡Qu'ets bona, Mercè! Pera consolarme em vols renovar alegríes passades, que passades son per sempre.

MERCÈ

No, això no.

FIDELA

Però, criatura, com pots pensar...

MERCÈ,
després de una petita pausa y prenent un tò confidencial

Es que ara es a mi que'm toca confiarme .. M'has

preguntat abans el perque de les meves *assiduitats* al Claudi, de les meves coqueteríes, que dius tú, y ho son, si, no ho nego, però no per ferte agravi a tu, Fidela, sinó...

EIDELA,

presa de una vivíssima agitació interior a mida que les paraules de la Mercè van projectant llum dintre de la seva ànima

¿Què vols dir?... Acaba. . Es que potser hauríes intentat... Digues, respontme...

MERCÈ,

ab veu casi inperceptible, y acotant el cap, presa de una gran confusió

Si, Fidela...

FIDELA

Ara comprenc... ¡Si havía d'haverho suposat!... *(Convulsa, agitadíssima com si de la resposta que a les seves preguntes ha de rebre, n'hi hagués de venir la vida o la mort. Les paraules que ara diu, en semi tò, concentren una expressió d'ansia infinita)* Però... ¿y ell?... Ell... ¿en Claudi?

MERCÈ,

emocianada y solemnial, imposada de la trascendencia del moment

Si, t'ho diré ab tota sinceritat, tal com m'ha semblat endevinarho.

FIDELA

Oh, si...

MERCÉ, *violentse molt*

Doncs crec... crec qu'he conseguit interessarlo... *(Vencent una última resistencia.)* No, encara no't soc prou franca... Estic segura que en Claudi m'estima.

(La expressió de felicitat que de moment se dibuixa en el rostre de la Fidela, se converteix ben prompte en una ombra de dupte y de recel.)

FIDELA

¡Qué dius!... Ah, no, això mai ja no hi consentiré mai en el teu sacrifici.

MERCÈ

¿Sacrifici? ¿Quin? El meu cor es lliure y el teu no.

FIDELA

Peró't casaràs pera procurar la meva felicitat, ab un home a qui no estimes, ab un home...

(Petita pausa.—La Mercè se debat violentment contra la vergonya que li causa aquesta última confessió. Per fi, triomfa del seu encongiment y deixa sortir les paraules reveladores ab una precipitació com si temés que li cremessin els llavis.)

MERCÈ

Tampoc, Fidela.

(Resta com interiorment recullida sense gosar aixecar el cap desmaiadament tombat sobre'l seu pit.)

FIDELA

¿Tampoc, dius?.. ¿Perquè abaixes els ulls?... ¡Què! ¡Mercè!... Digues... *(Sentint la vritat feta llum en el seu enteniment.)* ¿Es qu'estimaríes potser?... ¿Es que estaríes enamorada den Claudi?

MERCÉ,

encara ab el cap cot y corpresa de la mes gran emoció

Si... Ja veus si es poc el meu mèrit devant del teu, Fidela.

FIDELA, *tornant als recels d'abans*

Això no es vritat; júramho, vui que m'ho juris. Això tu ho dius perque jo consenti...

MERCÈ,

vensuts ja del tot els seus temors y sentint com una dolsa complacencia en remoure els seus sentiments, parla confiada y ab senzilla ingenuitat

¡Aí, Fidela! que no en và s'encén l'amor en el cor de un home. Els meus enginys s'han tornat contra mi mateixa, y ara l'estimo, si, l'estimo.

FIDELA,

enternida, besantli el front

¡Mercè¡ ¡Germana del meu cor!

MERCÈ,

retuda per tantes efusions de sentiment, diu les darreres paraules sanglotant, fins que's llensa assobre'l pit de la Fidela esclatant en plors

Y ara... ara ja ho sabs tot, Fidela. *(Pausa curta.)*

FIDELA

Ja tornen; que no't vegin plorar... Anem, anem a dalt.

(Desapareixen per la casa, gairabé al mateix temps que entren en escena per la dreta, segón terme, el senyor Julià, la senyora Lluisa y en Galiana.)

LLUISA

¿Ahont deuen ser les noies? *(Per ella mateixa y ab referencia a la situació d'esperit en que havia deixat a la Fidela.)* No fos que la Fidela...

JULIÀ

¿Ahont vols que siguin? Trescant per aquí. Incita al goig de la llibertat això. Qualsevol s'estigui en aquella lloriguera del carrer de Mallorca, en aquell *cubículo;* aquesta es la paraula, amic Galiana, *cubículo.*

(Apareix Ventura per la dreta segon terme, ab les indispensables regadores que deixa en terra pera parlar a n'en Galiana)

VENTURA

Don Claudi, si tingués un moment, y'ls senyors que dissimulin...

JULIÁ

Fassi, fassi sense compliments, Galiana.

LLUISA *al Sr. Juliá*

¿Qué puges tu?

(El Sr. Juliá y la Sra. Lluisa pugen la escala tot conversant fins a desapareixer per la casa)

GALIANA

¿Què hi ha, Ventura?

VENTURA

Endemés, don Claudi es per allò de que vaig parlarli; per lo del canaló del desaigua.

GALIANA

Ah, si; ja us vaig dir que vos mateix; feu fer lo que's necessiti.

VENTURA

Es que també volía dirli... Aquells falsos vernissos de l'altra bandada del hort han arrelat quisab·lo y se'ns xuclen totes les plantes.

GALIANA

Ah, no, això no; ja us tinc dit que d'arbre no vui que me'n toqueu cap.

VENTURA

Com vosté mani; jo ho deia... Ara mateix hi podría haber un bé de Deu de maduixes qu'enamoraría, y ab prous feines si'n podíem fer un cistellet, ara com ara. No fa molt que'n parlavem ab la senyoreta Mercè...

GALIANA *somrient agradat*

¿Ah, sí? ¿Qué hi enten la Mercè ab això?

VENTURA

(Ponderatiu.) En tot enten; te molt de cap per ser tan jove... Y miri, ella també ha estat en que aquells arbres s'havien de tallar.

GALIANA
tranzigint, decidit pel dictàmen de la Mercé

¿De debò?... Doncs... ¿què us hi diré?... Talleu els arbres.

VENTURA

Aixís ho faré... En demés, deia de la senyoreta Mercè...

GALIANA
demostrant complacencia de que n' hi parli

¿Es a dir, doncs, que la trobeu aixerida?

VENTURA

Vegi que li digui que si la seva germana es com ella, no ha tingut mal cop d'ull vostè, don Claudi.

GALIANA, *somrient*

Si, ja m'ha contat que havieu fet tan bones coneixenses.

VENTURA, *evocador*

¡Es bonica com una pastorella, macatxo!... Y vegi que tinc les meves sospites de que ja ha trobat pastorell y tot.

GALIANA, *ab estranyesa*

¿Què voleu dir?

VENTURA, *intencionat*

Que no son sols papellones lo que venen per aquet jardí, sinó que també s'hi acosta algún bromerot.

GALIANA, *intranquilisat*

Espliqueuse més clar.

VENTURA

Oh, rès de mal. *(Signant.)* Guaiti, guaiti per la reixa, don Claudi... ¿No veu ningú?

GALIANA,
donant alguns passos cap a la reixa y guaitant enfora

No, ningú.

VENTURA

No deu ser gaire lluny per això, no.

GALIANA,
ja completament neguitejat

¿Acabarèu de una vegada? ¿Què hi ha? ¿Qu'es lo que haveu vist?

VENTURA,
en recel pel tò den Galiana

Oh, es que si pensés que havía de comprometrela... Sinó que'm creia que vostè ja'n sabría alguna cosa ..

(Geste d'impaciencia den Galiana.)

Bé, lo més natural al capdevall; un jove...

GALIANA, *fiblat*

¿Què?

VENTURA

Si, un jove que roda per aqui...

GALIANA, *resistintse a donarli crèdit*

¡Bà, somieu!

VENTURA

Prou; si l'he vist que parlava ab ella y tot. Y jo que le primer entuvi m'havía pensat...

GALIANA

¡Repapiejeu, home, repapiejeu!...

VENTURA

Ah.. com vostè vulgui; però no sé que pot tenir de estrany. .

GALIANA, *ab brusquetat*

Aneu, aneu per la vostra feina.

VENTURA,

escorregut y recelós, se retira per la esquerra, segón terme, emportantsen les regadores

Dissimuli... *(Apart.)* Potser si que m'hauré allargat massa de llengua. No m'ho perdonaría pas...

(Pausa. En Galiana ha restat agitadíssim, batussantse interiorment ab la idea que l'obsessiona. Parla concentrat y fent moltes pauses.)

GALIANA

Serà vritat lo que diu aquest home?... No, no; impossible... ¿Impossible? ¿Per què? *(Prenent conciencia del seu estat d'exaltació.)* Però, ¿qu'es lo que'm passa? *(Veient a la Mercè, que surt de la casa y baixa la escala sense notar la presencia den Galiana, qui s'oculta tant com pot.)* Es ella. *(La Mercè s'ha encaminat de dret cap a la reixa, mes avans d'arribarhi s'atura sobressaltada sentintse cridar per en Galiana.)* ¡Mercè!

MERCÈ

¡Ai, Claudi! Tota m'ha espantat... ¡Ai!... Miri, tota tremolo. Pot ben dir de mi, que devegades també té unes sortides vostè... *(Solícita, adonantse del posat den Galiana.)* Però ¿quina cara que fa? ¿Què té, Claudi?

GALIANA,
intentant en va contenir la seva agitació

¿Es que sincerament ho vol saber?

MERCÈ

Y tal.

GALIANA

Es que lo que haig de dirli podria ofèndrela...

MERCÈ

No ho puc tèmer pas això de vostè.

GALIANA

Es que hauría de comensar per ferli un càrrec.

MERCÉ,
cada cop més estranyada pel misteri de què's volta en Galiana

¿Un càrrec?

GALIANA

Si, un càrrec.

MERCÉ

M'ho diu tan seriament...

GALIANA,
ab dolorosa reconvenció

Mercè, jo'm creia sincerament que vostè era una amiga meva.

MERCÉ

¿Y per què m'ho diu això? Es que li he donat algún motiu d'agravi?

GALIANA

¿D'agravi? No, ben mirat penso que no puc tenir dret... Però m'ha fet mal la seva desconfiansa, no puc ocultarli.

MERCÉ

Però, ¿quina desconfiansa?

GALIANA

Vostè ho sab prou.

MERCÉ

Li dic formalment que no sé de que'm parla

(Pausa, durant la qual en Galiana fa esforsos pera se- renarse.)

GALIANA

¿Me vol permetre una pregunta?

MERCÉ

Si, totes les que vulgui.

GALIANA

¿Ahont anava ara?

MERCÉ

¿Ara, quan he baixat?

GALIANA

Si, ara.

MERCÉ

Ja ho ha vist, aqui al jardí.

GALIANA, *ab gelosía continguda*

Si, però ab pas decidit cap a la reixa, ¿no es cert?

MERCÉ

Si, ¿per què negarli?

GALIANA, *abatut*

Es clar... Vostè es lliure d'anar allà ahont li acomo- di. Perdoni si he sigut incorrecte.

MERCÉ

Incorrecte no, però sí que gosaría dirli qu'estic una mica estrayada, més de lo que'm diu, d'aquesta agita- ció que'm sembla observarli.

GALIANA, *conmós*

Es que no podría esplicarli pas, lo que en aquets moments està passant per dintre meu; es tot un palau d'ilusió que imprudentment havía anat bastint dintre del meu cor lo que s'enfonsa, es un aspra realitat la que s'obra devant dels meus ulls.

MERCÉ, *afectada*

¿Còm me parla?

GALIANA, *ab dolorós impuls*

¿Per què no m'ho deia, Mercè, qu'estimava? ¿Per què ha callat?

MERCÉ, *astorada*

Però si jo...

GALIANA

¿Perque dissimula encara? ¿Perquè dissimula sabent, com sé, que darrera d'aquella reixa...

MERCÉ, *comprenent*

¿Què? Acabi...

GALIANA,
ab franca espressió de gelosía

L'espera un home, el seu enamorat.

(*Passat un rapidíssim moment de sorpresa la Mercè esclata sorollosament el riure.*)

GALIANA, *suplicant*

No, per Déu, Mercè, li prego que no rigui, qu'es la primera vegada que les seves rialles me fan mal... Per altra banda es completament inútil que dissimuli; tot ho sé.

MERCÉ,
iniciantseli altra vegada la seva passió de riure que consegueix reprimir

¿Sab. . que allà m'espera el meu enamorat?... *(Les seves paraules prenen ara aparenta formalitat per més que no son altra cosa que una entremaliadura femenina pera posar en compromís a n'en Galiana.)* Y si axís fos, Claudi, ¿quin mal podría causarli jo ab axò?

GALIANA,
cada cop més apretat, fins a la declaració dels seus verdaders sentiments

Si, es veritat.

MERCÉ

Si jo, com vostè creu haber descobert, estimés a un home...

GALIANA

Soc un insensat, Mercè; te rahó, te rahó.

MERCÉ

Doncs si ho compren aixís ¿per què's posa d'aquesta manera? ¿Perque'm parla ab aquet tò de recriminació?

GALIANA

Perque .. Perdònim que no li contesti aquesta pregunta; fora empitjorarho tot.

MERCÉ

Però, ¿què es lo que s'ha d'empitjorar? ¡Y que misterós que'l trobo avui, Claudi!

GALIANA,

més exaltat cada moment fins al esclatar definitiu

¡Misteriós!... Una sola paraula el deixaría esvait aquet misteri, la paraula que'm sento aqui, cremantme els llavis, abrusantme el pit y que'm resisteixo a dir encara, per molt que'm costi.

MERCÉ,

sincerament alarmada per l'agitació den Claudi

¡Claudi, per Deu! Me fa espantar...

GALIANA,

cada vegada acostantse més a n'ella

Aquesta paraula, Mercè... ¿Vol saberla quina es aquesta paraula?

MERCÉ

¡Ai, per Deu, sosseguis, que'm fa engunia vèurel aixís!

GALIANA *esclatant*

Aquesta paraula es... gelosía; si, gelosía.

(*Per molt que'esperés aquesta declaració, la Mercè experimanta una fortíssma sotregada que l'omple de tremolor y de confusió.*)

MERCÈ

¿Gelosía? ¿Vostè gelos de mí? Aleshores... ¡Oh, Deu meu!

GALIANA

Nó, ño; no aparti els ulls de mí, que vui que hi lle-

geixi lo que jo no goso a dirli y que'm daleixo pera que ho sàpiga.

MERCÈ

Oh!

GALIANA

(Ab tò intensíssim de passió.) ¡Que l'estimo, Mercè meva! ¡Que t'estimo!

MERCÉ

(Molt conmoguda). Nò, per Deu li prego...

GALIANA

Ja sé, ja sé que'l meu amor es insensat, criminal, que desfaig el cor de la seva germana.,.

MERCÈ

encara trasbalsada, però serena y en tò d'amorosa commisceració

¡Pobra germana meva! Però no es pas per això que ha de compadirla, Claudi; es de forsa més temps que la fa sofrir.

GALIANA

No puc compendre...

MERCÈ

Sí, perquè vostè no l'ha estimada mai d'amor a la Fidela. No més va ser una conveniencia, una conveniencia honesta, si vostè vol, peró conveniencia a la fí, lo que va guiarlo .. Confessiho.

GALIANA

Honradament me creya estimarla; ara veig que vaig enganyarme, però es temps encara d'esmenar aquest erro que podía ser tant fatal per ella y per mí.

MERCÈ

Ara ho ha dit; fatal per vostè y per ella, perquè ella, Claudi... ella...

GALIANA

Digui, acabi.

MERCÈ

Tampoc l'ha estimat may a vostè.

GALIANA

(Profondament sorprès). ¿Això es veritat, Mercè?... Llavors la Fidela...

MERCÈ

No vulgui ferli càrrecs per una cosa que vostè ha de comensar per tirarse en cara ¡Pobra Fidela! Ella que li sacrificava...

GALIANA

¿Què?

MERCÈ

El seu amor, el seu amor únic y verdader.

GALIANA

¿El seu amor diu?...

MERCÈ

Sí, Claudi; aquell jove, aquell jove de qui vostè està tant gelós...

GALIANA

(Ab afany). Sí, acabi.

MERCÈ

Aquell jove es l'enamorat de la Fidela.

GALIANA, *ab trasport de joia*

¡Oh! Llavors .. llavors.. ¡Quina alegría que'm dones! ¡Mercè de la meva vida! ¿Perque'm fas frisar més? Digues, digues que m'estimes.

MERCÈ, *ab amorosa postureta*

¿Es que't cal que t'ho digui?

GALIANA, *radiant*

¡Me fas el més ditxós dels homes! Ara mateix vui veure als teus papàs y a la Fidela...

(Sense ser vista dels demés, la Fidela haurà sortit de la casa y haurà anat baixant les escales, guanyant els demés graons al dir en Galiana les últimes paraules.)

FIDELA

Si, Claudi; es lo més honrat.

GALIANA, *soptat*

¡Oh, tu!... *(A la Mercè, per la Fidela.)* Es que ja sabía...

MERCÈ

Fa poca estona que'ns ho havíem confesat tot.

GALIANA

Perdónem, Fidela...

FIDELA

Lo mateix t'hauría de demanar jo a tu.

MERCÈ, *tornant al seu tò alegre habitual*

Doncs esteu en paus; que no se'n parli més.

GALIANA

Tens rahò, Mercè meva, que ja'm friso per poder-tho dir devant de tothom.

(Rapidament puja les escales, desapareixent per la casa.)

FIDELA, *abrassant a la Mercè*

Gracies; te dec el goig de tota la meva vida.

MERCÈ

Sigues tu mateixa la qui ho fassis saber a n'en Joan, y ara desseguida, que ben merescut s'ho té, pobre xicot.

FIDELA, *ab estranyesa*

¿A n'en Joan?... ¿Ara mateix?... ¿Què vols dir?

MERCÈ, *senyalant la reixa*

Qu'es per aquí fora qu'espera; fesli una senyal.

FIDELA, *ab agraiment infinit*

¿Y es de debò?... ¡Oh, Mercè!

MERCÈ

Ves, ves; jo us deixo.

(La Fidela corre a la reixa y fa senyal ab el mocador. La Mercè puja lentament la escala, presenciant tota la escena de la parella, sense ser notada dels altres la seva presencia.)

FIDELA

¡Joan!... ¡Joan!

JOAN,

arribant a la reixa, y ab inmens transport amorós

¡Fidela!...

FIDELA

Joan, entra.

(Li obra la reixa, avansant tots dos fins a mitja escena.)

JOAN

¡Fidela meva!... ¿Doncs es cert que m'estimes? ¿Que es a mi sol a qui estimes?

FIDELA

(Ab rendiment, deixantse caure als brassos den Joan.)

¡Oh, si, soc teva! ¡Teva per sempre!

(En aquet precís instant apareix per la esquerra segón terme, en Ventura ab les seves regadores, demostrant una extraordinaria estupefacció y acabant per desapareixer per la dreta, segón terme.)

VENTURA. *apart*

¿La promesa del senyoret ab el promès de la senyoreta? ¡Ara si que no ho entenc!

(Lo parella d'enamorats haurà anat seguint el seu diàlec, en veu baixa, enllassats per les mans. La Mercè que haurà arribat al replà superior de la escala, crida als de dins ab intenció de donalshi una sorpresa. Els enamorats distrets en llur dolsa plàtica, resten ausents a tot quant passa.)

MERCÉ

¡Papà! ¡Mamà!... ¡Claudi! Veniu.

(Surten els indicats, y devant de tots en Galiana, al bras del qual s'agafa tot seguit la Mercè, baixant abdós fins a pla d'escena. El Sr. Julià y la Sra. Lluisa resten a dalt del replà dominant el conjunt.)

¡El meu Claudi!

JULIÀ, *per lo que fa y diu la Mercè*

¡Bò!

LLUISA

¡Y ara! *(Adonantse de la parèlla de baix, y prèssa de gran estranyament.)* ¿La Fidela ab en Joan? ¿Què es tot això?

MERCÉ, *humorísticament*

Que s'ha cambiat el quadro de rigodons, mamà.

GALIANA

pels grupos que formen ell y la Mercè y en Joan y la Fidela.

Qu'entre aquí y allí tenen esplicat tot lo que jo anava a dilshi.

LLUISA, *cada vegada mes sorpresa*

Però ¿es qu'estic veient visions, o qué?

GALIANA,

al senyor Julià que s'ha quedat com près d'un encantament, mirant ensá y en llà sense acabarse de donar compte de lo que ha succehit

¿Y vostè qué no hi diu rès, senyor Julià?

JULIÀ

¿Jo?... ¿Què vol qué hi digui? Això es tan inopinat, tan insòlit... Aquesta es la paraula, amic Galiana, tan insòlit...

(*La Balbineta atravessa la escena pel fons, de dreta a esquerra, anant a la cassa d'una papellona. El teló ha comensat a baixar lentament, tallant les últimes paraules del senyor Julià.*)

TELÒ

OBRES DRAMÀTIQUES DE
MANEL FOLCH Y TORRES

	PESSETES
La cugula, drama en tres actes.	2
De bon tremp, drama en tres actes.	2
Les ales de cera, comedia en dos actes.	1'50
Duetto, comedia en un acte.	1
La sabia casualitat, comedia en un acte.	1
Reixes enfora, drama en tres actes.	2
Memorialistes ab lletra menuda, comedia en un acte.	1
Extrems que's toquen, diàlec.	1
L'oncle Rector, comedia en dos actes.	1'50
La germaneta, comedia en dos actes.	1'50

1'50 Pessetes